

MUSICON

FRA BETONFABRIK TIL LEVENDE BYDEL

ERFARINGER FRA 20 ÅRS BYUDVIKLING

VELKOMMEN TIL EN UNIK BYDEL I ROSKILDE

I Roskilde har vi gennem snart 20 år arbejdet med at omdanne en gammel fabriksgrund til den levende bydel Musicon. Vi er nået langt og oplever masser af opmærksomhed fra ind- og udland for at have skabt et ret unikt byområde. Projektet har også vundet mange priser – senest i 2022, hvor Roskilde Kommune blev hædret med både Blandet By Prisen og en Music Cities Award for byplanlægningen.

At Musicon skulle blive en stor succes, var ikke givet på forhånd. Ambitionerne var høje, men vi havde ikke udviklet et byområde i Roskilde på den måde før. Og der var ikke mange andre fortilfælde at skele til i resten af Danmark.

Siden købet af grunden i 2003 har der indimellem været brug for tålmodighed. Alligevel føles det nu, som om det er gået meget hurtigt. Byggerier skyder op i højt tempo, og der flytter mange hundrede mennesker ind i bydelen i disse år.

Heldigvis rummede området et stort potentiale, og et væld af mennesker meldte sig for at være med til at skabe noget nyt. Samtidig har byråd og forvaltning vist en enestående opbakning. Tak til alle. Ingen nævnt, ingen glemt.

Resultatet overgår mine forventninger. Sådan har mange andre det også. Kreative kulturpersonligheder, byudviklere, fonde og iværksættere tog visionen til sig og lagde både hjerne, hjerte og energi i at skabe en bydel med en særlig identitet.

**KIG FORBI. MÆRK
STEMNINGEN OG
FÆLLESSKABET. SE DE
FANTASTISKE BYRUM.**

En del af dem kan du møde i udgivelsen her. Vi håber, deres erfaringer kan inspirere til at gå kreativt til værks og udfordre vanetænkningen, når fremtidens byer skal formes.

Vil du høre mere om projektet, er vi altid glade for at dele ud af vores viden i Roskilde Kommune. Også Musicons engagerede medskabere har åbne døre og lyst til at dele deres erfaringer.

Kig forbi. Mærk stemningen og fællesskabet. Se de fantastiske byrum. Og snak med butiksejere, foreningsmedlemmer, kulturaktører og beboere. De skaber ånden på Musicon. Det er dem, det hele handler om.

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Tomas'.

Tomas Breddam
Borgmester i Roskilde Kommune

EN BLANDET BY

Få overblik over Musicon-bydelen. I alt breder bydelen sig over 250.000 m² med en farverig cocktail af butikker, boliger, foreninger, kontorvirksomheder, kulturelle trækplastre og rekreative områder.

Rekreative områder

- 1. Skoven
- 2. Rabalderparken

Uddannelse

- 3. Roskilde Tekniske Skole
- 4. Roskilde Festival Højskole

Boligområder

- 5. Hal 12-kvarteret
- 6. Den Røde Tråd
- 7. Basgangen
- 8. Bifaldet
- 9. Rampelyset
- 10. Indfaldet

Kultur og events

- 11. Den kreative zone
- 12. Ragnarock – museet for pop, rock og ungdomskultur
- 13. Hal 7 eventhal
- 14. Hal 9 eventhal
- 15. Søjlepladsen
- 16. Egnsteatret Aaben Dans

Foreninger

- 17. Hal 12 skate
- 18. Makerspace, værested og ungdomsklub
- 19. Øvelokaler
- 20. Parkeringshus med foreningslokaler

Handel og kontorerhverv

- 21. Containerstriben
- 22. Erhvervs huset Samspillet
- 23. Handelsstrøget Rabalderstræde

INDHOLD

KAPITEL 1

VISION, METODE OG ÅBNINGSTRÆK

- S. 8 – Visionen for Musicon
- S. 10 – Planlægning af udviklingen
- S. 12 – Byudvikling med festivalværdier
- S. 14 – Parløb mellem kommunen og brugerne
- S. 16 – Metode til fortsat foranderlighed

KAPITEL 2

AKTIVERING AF OMRÅDET

- S. 20 – Tidlige aktører og events
- S. 22 – Kultur som trækplaster
- S. 24 – Fyrtårne for udviklingen
- S. 26 – Utraditionelle partnerskaber
- S. 27 – Dans i DNA'et

KAPITEL 3

SAMSKABELSE OG OPBYGNING AF MILJØ

- S. 32 – Plads til kreative virksomheder
- S. 34 – Et boblende butiksmiljø
- S. 37 – Fun facts om Musicon
- S. 38 – Gode rammer for iværksætteri og vækst
- S. 40 – Vokseværk i kontrolleret kaos

KAPITEL 4

MUSICONS FYSISKE RAMMER

- S. 44 – Blanding af boliger, kultur og erhverv
- S. 46 – Haller og byrum til alle slags arrangementer
- S. 48 – Vandets veje på Musicon
- S. 50 – Fællesskaber med KunstSmedjen som base
- S. 52 – Kunst i byens rum
- S. 54 – Sprælske affaldsskure
- S. 55 – Mød fire beboere
- S. 56 – Bæredygtighed og verdensmål

KAPITEL 5

ERFARINGER OG VIDEREUDVIKLING

- S. 62 – En bydel på egne ben
- S. 64 – Lærlinge tester kollegium
- S. 66 – Fremtidens skatehal tager form
- S. 68 – Nyt kvarter med højt ambitionsniveau
- S. 69 – Takeaways – 6 pointer til inspiration
- S. 70 – Tidslinje over Musicons udvikling

KAPITEL 1

FRA RÅ INDUSTRI TIL LEVENDE BYDEL

Hvordan puster man liv i en forladt betonfabrik? På Musicon lagde Roskilde Kommune ud med at se bort fra den traditionelle måde at udvikle nye byområder. Man lod foreninger, iværksættere og kulturelle aktører få nøgler til de tomme bygninger og oprettede en selvstændig kommunal enhed i området. Medarbejderne trommede folk sammen – og et mylder af idéer blev født, testet og justeret.

Fremvisning i 2007 på den del af området, der i dag er Ragnarock, Hal 9 og Søjlepladsen.

VISIONERNES LEGEPLADS

Roskilde Kommune overtog en tidligere betonvarefabrik fra Unicon i 2003. Opdraget fra byrådet blev at udfordre vanetænkningen for på at opbygge en utraditionel bydel. Her skulle skabes masser af liv og foranderlighed sammen med et væld af samarbejdspartnere.

Folk med vidt forskellige baggrunde og med hver deres interesser har bidraget med idéer til udviklingen af Musicon. Her en workshop i 2010.

Timing var ideel, da Roskilde Kommune i begyndelsen af det nye årtusinde fik mulighed for at købe en nedlagt betonfabrik af Unicon i den sydlige del af byen. Musicon Valley Vækstmiljø var netop blevet stiftet for at udvikle Roskilde til et regionalt kraftcenter for musik- og oplevelsessektoren. Og grunden var oplagt til at realisere en stor del af visionen.

Allerede året efter overtagelsen, i 2004, satte Roskilde Kommune gang i idéudviklingen. Spørgsmålet

var helt åbent: Hvad skal der ske på Unicon-området?

En stor idémaskine

Et væld af idéer blev kastet op i luften af borgere, foreninger, virksomheder, kulturinstitutioner, professionelle udviklere, kommunens egne politikere og embedsfolk og mange andre. Et konsulentfirma blev sat til at kigge på mulighederne, og i 2005 landede en rapport med anbefaling om, at den nye bydel skulle have musik som omdrejningspunkt.

Ovenikøbet åbnede der sig en mulighed for at få et nyt nationalt rockmuseum til bydelen. Lige præcis sådan en stor katalysator, som projektet havde brug for.

Kommunalreformen, som trådte i kraft i 2007, medførte behov for at belyse mulighederne igen i den nye og væsentlig større Roskilde Kommune. Der blev præsenteret tre scenarier for Unicon-området, og det nye byråd pegede på 'Den Levende Bydel' som model for udviklingen af området.

'Livet før byen'

Med det afsæt satte kommunen gang i at aktivere området. Mantraet blev 'livet før byen', forstået på den måde, at området skulle aktiveres og gøres attraktivt, inden grunde i området blev solgt og bebygget. Lokale skatere, e-sportsudøvere, kunstnere, dansere og kreative iværksættere sprang hurtigt til, og sideløbende arbejdede Roskilde Kommune på at tiltrække andre aktører.

Også kommunen selv indtog nogle af de gamle bygninger. Et Musicon-udvalg blev oprettet som idégenerator og rådgivende organ, og kort efter blev det suppleret af en selvstændig kommunal enhed i bydelen. Kommunale embedsfolk med en bred vifte af kompetencer flyttede ind side om side med de lokale ildsjæle. Fra det nye Musicon-sekretariat blev der organiseret inspirationsture, et spil om potentialet, borgermøder og flere idékonkurrencer.

Roskilde Kommune valgte at udvikle uden en masterplan for, hvordan og hvornår de enkelte dele af bydelen skulle realiseres. De styrende værktøjer skulle i stedet være en stærk vision og en klar strategi udviklet gennem et fremtidsspil, hvor blandt andre bydelens politiske udvalg bidrog med idéer til udviklingen af området.

Resultaterne af fremtidsspillet blev udgangspunktet for hæftet 'Strategi og Spilleregler', som blev præsenteret i efteråret 2007. Her er visioner-

ne for bydelen beskrevet med en række bud på, hvordan kommunen vil udvikle Musicon. En af de centrale formuleringer er, 'at der skal planlægges så lidt som muligt og så meget som nødvendigt'.

Krise modnede idéerne

Opvarmningen til den egentlige transformation af den tidligere industrigrund var dog langt fra slut. Siden midten af 2007 havde en international finanskrisen ulmet, og i august 2008 ramte den for alvor Danmark. Roskilde Bank krakkede. Pessimismen tog over. Og investeringslysten dalede til nulpunktet.

Der skulle derfor gå yderligere to år, før tiden var moden til for alvor at sætte gryden i kog. Siden da har et væld af midlertidige aktiviteter skabt liv i bydelen sammen med foreningsliv, kulturaktører, kreative iværksættere og mange andre.

Efterhånden som potentialet foldede sig ud, blev det lettere at få en dialog i gang med udviklere og investorer. Valget faldt på partnere, der var med på at bygge utraditionelt og i tæt parløb med kommunen og bydelens aktører.

I takt med udviklingen er Strategi og Spilleregler blevet konkretiseret i mere håndfaste plandokumenter og suppleret af et overordnet måltal om, at der skal realiseres 1.000 boliger og 1.000 arbejdspladser på Musicon.

VISIONEN FOR MUSICON

"Roskilde Kommune vil skabe en ny bydel med et levende bymiljø, hvor det musiske (i bred forstand) er overordnet tema. Vi skal blande boliger, erhverv, butikker, kultur- og fritidsaktiviteter, der tilsammen skaber liv i bydelen det meste af døgnet. Bydelen vil skabe værdier for hele byen og regionen i form af nye spydspidsvirksomheder, gode boliger, inspirerende parkområder og kulturelle attraktioner."

GRUS, GAS OG BETON

Da Roskilde Kommune købte området, der nu er blevet til Musicon-bydelen, i 2003, stod men med en grund, der var præget af årtiers industri.

Syd for Roskilde er undergrunden rig på et af den moderne verdens mest eftertragtede materialer – grus. Allerede i begyndelsen af 1900-tallet blev der første gang gravet grus i området. Siden blev der opført en fabrik til produktion af betonelementer, som efter en række fusioner kom til at hedde Unicon.

Undervejs i gravearbejdet blev hullerne brugt som losseplads og fyldt op med husholdningsaffald og rester fra betonproduktionen.

Både de forladte bygninger, søjlerne med kranspor og lossepladsgassen i undergrunden har haft stor betydning for udviklingen af den nye bydel.

PLANLÆGNING MED ALBUERUM

Pionerer inden for kultur, foreningsliv og iværksætteri blev tiltrukket af Musicons upolerede rammer, som gav frihed til selv at forme omgivelserne. For at planlægge så lidt som muligt men så meget som nødvendigt blev kommunens byplanlæggere nødt til at justere den gængse måde at arbejde på.

På Musicon skulle den fysiske planlægning afvente, at de virkelige gode idéer opstod ud af stedet – gennem de nye samarbejder i området.

Det var derfor vigtigt, at disponeringen af området var fleksibel nok til, at de konkrete projekter og planer kunne udvikle sig hen ad vejen.

Samtidig stod Roskilde Kommune med ansvaret for, at udviklingen af området hang sammen som helhed og ikke medførte for omfattende indvirkninger på miljøet.

Kommuneplan og rammelokalplan

Indledningsvis blev opgaven at definere, hvad området måtte bruges til, og hvor meget bydelen samlet set måtte bebygges. Derudover var der brug for at fastlægge bydelens overordnede infrastruktur. Infrastrukturen handlede blandt andet om hovedlinjerne i vejstruktur og parkering.

Derudover skulle der vedtages principper for terrænregulering, afledning af regnvand og adskillelse af de støjende aktiviteter fra de mere støjfølsomme.

Mobilitetsplan og miljøvurdering

Roskilde Kommune vedtog, at Musi-

con skulle være et område, hvor der blev gjort forsøg med at skubbe til transportvanerne. Målet blev, at to tredjedele af alle ture til og fra området skal foregå på cykel, til fods eller med kollektiv transport. Ud fra det grundlag kunne der laves kvalificerede beregninger af miljøpåvirkningen, når området er fuldt udbygget.

Handleplaner

Efter fastsættelsen af overordnede rammer og planer for transport og miljø var det tid til at finde balancen mellem de åbne muligheder, som de kreative pionerer blev tiltrukket af, og den sikkerhed for investeringen i byggeprojekter, som private ejendomsudviklere efterspurte.

Svaret fra kommunen blev at udarbejde en handleplan, som bliver opdateret hvert år. Indsatser og investeringer for den kommende periode bliver beskrevet i planen, som vedtages politisk.

Lokalplaner

Toppen af planpyramiden består af lokalplaner for de konkrete projekter, som Musicon-sekretariatet har stået for idialog med projektudviklere, brugere og investorer.

Derudover har sekretariatet fungeret som bindeled til relevante afdelinger på rådhuset. Når projekterne er tilpasset visionen og omgivelserne, er lokalplanerne blevet udarbejdet og vedtaget.

OVERBLIK OG TRYGHED

Roskilde Kommune har haft en vigtig opgave i at belyse områdets potentiale og at skabe tryghed for de private investeringer. Miljøet skulle bygges op, og der var behov for, at nogle udviklere vovede at gå forrest i udviklingen af området. I den modningsproces har en årlig handleplan bidraget til at formidle både realiserede og planlagte projekter samt den planlagte takt for de kommende års kommunale investeringer. I takt med at områdets attraktivitet er blevet forøget, har kommunen øget kravene til de private ejendomsudviklere, blandt andet i forhold til bæredygtighed og bygningsintegreret kunst.

SÅDAN HÆNGER MUSICONS PLANGRUNDLAG SAMMEN

Lokalplaner

Beskrivelse af rammerne for de konkrete projekter. Vedtages ad hoc.

Handleplaner

Status på indsatser og kommende investeringer i et fireårigt rul. Vedtages årligt.

Rammelokalplan

Fastlæggelse af overordnet infrastruktur. Vedtaget i 2010.

Mobilitetsplan og miljøvurdering

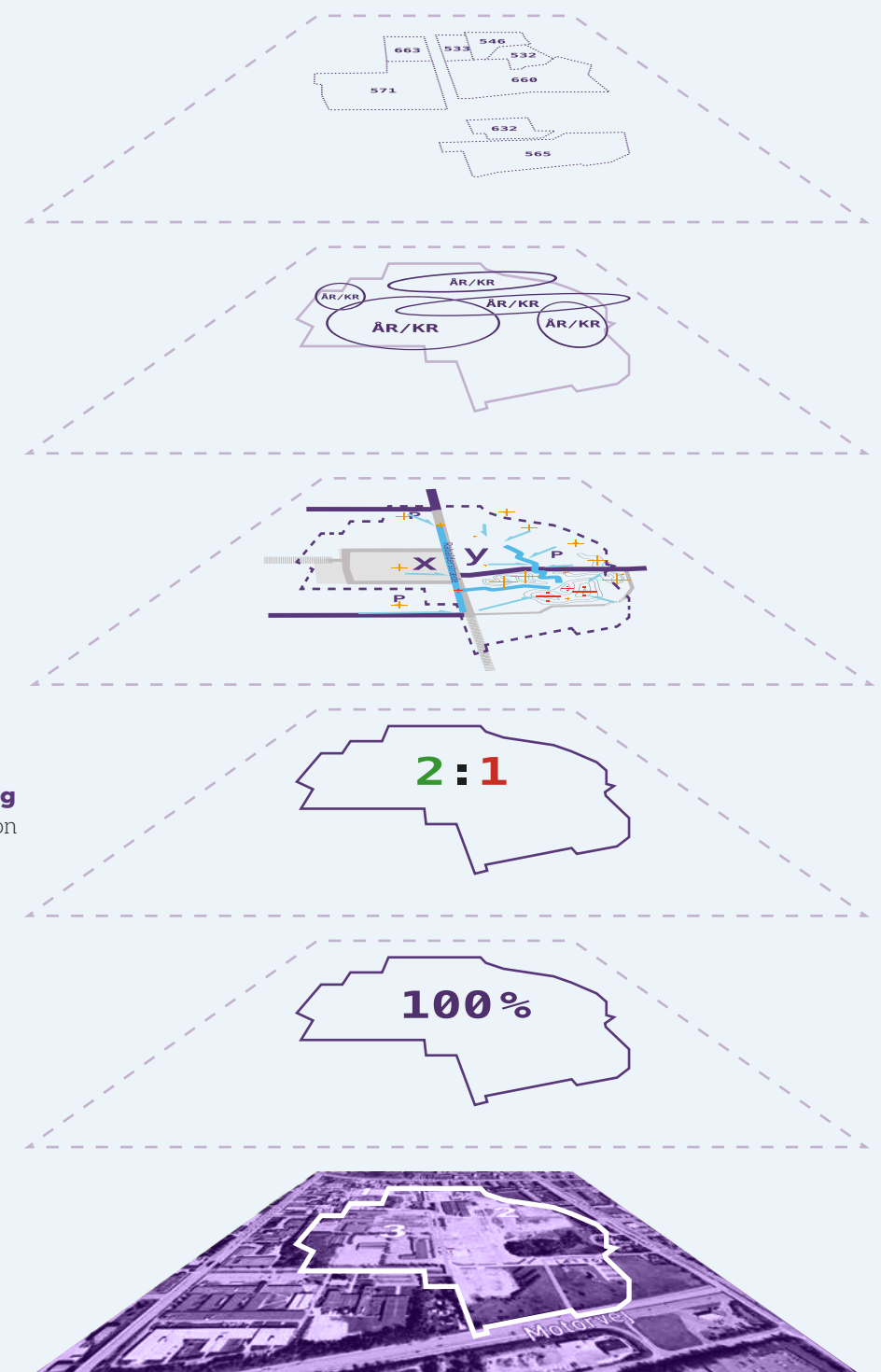
Fastlæggelse af rammerne for reduktion af miljøpåvirkning, herunder trafik. Vedtaget i 2010.

Kommuneplan

Overordnet beskrivelse af områdets anvendelse og bebyggelsesprocent. Vedtaget i 2009.

Strategisk spilleplade

Visionshæfte med beskrivelse af de åbne rammer for Musicons udvikling. Vedtaget i 2007.

JEG ELSKER, AT DET HELE
IKKE ER SÅ POLERET

Henrik 'Rasss' Rasmussen

BYUDVIKLING MED FESTIVAL- VÆRDIER

Roskilde Festivals værdier og netværk var et godt afsæt for at bygge en ny bydel med kultur som driver. Derfor er det også naturligt, at festivalen og dens daværende direktør, Henrik 'Rasss' Rasmussen, har sat et markant aftryk på Musicon.

Hvordan kom du og Roskilde Festival med i omdannelsen af den tidligere industrigrund?

Festivalen boede i forvejen lige ved siden af området – på Havsteensvej. Samtidig var det sådan, at hvis man skal diskutere kultur i Roskilde Kommune, var det helt naturligt at invitere festivalen med. Vi har altid kunnet spille ind med meget og har påvirket en stor del af det, der er sket i kommunen. Jeg har derfor siddet med i et utal af udvalg med politikere og erhvervsliv.

I startede mere eller mindre med et blankt stykke papir. Hvordan gik I til opgaven?

Jeg har været med i mange workshops, hvor vi har siddet og diskuteret, hvad der skulle være på Musicon-området, og bygget blandt andet i flamingo. På den led var vi med – sammen med mange andre gode kræfter i Roskilde, der syntes, det var interessant, og gerne ville spille med i det her.

Hvad var det for nogle værdier, der blev drøftet?

Vi var enige om, at vi skulle skabe en kreativ bydel. Og hvad er så det? Det skulle i hvert fald være noget med fællesskaber. Mange var også enige om, at det gerne måtte være lidt råt. Det skulle være et område, hvor folks tanker kunne få frit løb. Hvor man kunne få lov at gøre nogle ting, som man ikke kunne så mange andre steder. Det skulle udvikles uden et stramt regelsæt.

Hvordan afspejlede det sig i de konkrete idéer, der blev fostret?

Vi arbejdede meget med containertankegangen. Der var snak om at køre containere ind i de store industrihaller og indrette dem til kontorer. Hvis alle havde hver deres lille kontor i en container, ville det

ikke være nødvendigt at varme hele hallen op til stuetemperatur. Idéen var, at den frie tankegang er lettere at få til at leve, hvis folk holder til i en container, end hvis de bor i et fint kontor, hvor man ikke må tegne på væggene. Især hvis de samtidig kunne mødes og afvikle fælles aktiviteter på de store fællesområder.

Hvorfor ville I gerne ind i området?

Vi havde et internt Musicon-udvalg med medlemmer fra bestyrelsen, ansatte og frivillige.

Her fyldte det meget, at vi altid i festivalregi har manglet store fælleslokaler til aktiviteter med de frivillige. Der måtte vi tidligere ud til lokaler i byen. Men på Musicon fik vi mulighed for at bruge Hal 9 til alt muligt. Der var også planer om at bygge nyt festivalsekretariat sammen med byggerierne i 'Rockmagneten' omkring højskolen, Hal 7 og museet.

Var det helt fri brainstorm, eller blev der også drøftet økonomi?

Der var principielt fri brainstorm, men nogle af de gange, hvor vi lå og byggede med klodser af den ene og den anden slags, var der også egentlige developere med, altså professionelle byudviklere. Hvis ikke der er nogen, der vil investere i sådan et område, bliver det aldrig til noget. Men det var der heldigvis.

Hvilken værdi gav det at have Roskilde Festival med i udviklingen?

Jeg sad i bestyrelserne, både da vi byggede museet og højskolen. På den måde fik man her også adgang til det netværk, der er i festivalen. Når der var behov for noget på et eller andet specifikt område, så havde vi næsten altid en, der vidste noget om det.

Hvad er du personligt mest stolt af at have bidraget med?

Jeg havde ikke selv de helt vanvittigt kreative tanker. Men jeg var ret god til at lave en organisation med komplementære kompetencer – hvor folk kunne noget forskelligt. Og mit netværk var og er betydeligt, så det kunne jeg bringe med ind i Musicon-projektet.

Hvad har, efter din mening, været afgørende for succesen?

Det var visionært af byrådet at købe sådan et område. Vi har også haft borgmestre hele vejen, som har set det som en rigtig god vision – for hele Roskilde. Derudover har der været nogle developere med penge, som også var med på visionen og satsede ved at gå ind i det. Men først og fremmest var der frit slag for tankerne. Det har betydet, at folk har taget området til sig, så de gerne vil blive.

DET VAR VISIONÆRT
AF BYRÅDET AT KØBE
SÅDAN ET OMRÅDE

Henrik 'Rasss' Rasmussen

Hvad er det mest bemærkelsesværdige ved Musicon i dag?

Det er nok den frihed, der er her. Der er ikke mange steder, man ville eksempelvis ville få lov at lave et sted som Containerstriben. Jeg er vild med, at det ikke er så poleret. Det har jeg altid været fortalende for. Der behøver ikke at være pænt og nydeligt med hvidmalede gipsplader over det hele. Man må godt kunne mærke, at det er råt – og frit.

Som festivaldirektør fra 1987 til 2016 var Rasss med til at skabe værdisættet for Musicon-bydelen. Han har derfor brugt mange timer i de gamle industribygninger, ikke mindst her i Hal 9, hvor festivalen har afholdt mange aktiviteter. Foto: Grafisk Afdeling.

VI UDVIKLER, SPISER OG OPLEVER SAMMEN

Et af åbningstrækkene i udviklingen af Musicon-grunden var at placere et kommunalt sekretariat i bydelen. I de første år handlede det primært om at markedsføre Musicon-visionen, aktivere området med events, tromme folk sammen og etablere relationer mellem aktørerne.

Den fælles frokost! Sådan lyder svaret ofte, når man spørger folk på Musicon, hvad der har betydet mest for deres engagement og bidrag til udviklingen af bydelen. I hvert fald hvis man spørger dem, der var med i slutningen af 00'erne og begyndelsen af 10'erne.

Det er nu ikke maden i sig selv, der får ildsjælene til at tale begejstret om frokostordningen. Det var det at have et dagligt mødested, hvor man fik mulighed for at tale med andre aktører og med kommunens folk. At forstå hinanden. Få vilde idéer sammen. Prøve nogle af dem af. Udvikle og opleve i fællesskab.

Først liv, så byggerier

Musicon-sekretariatet flyttede ind på den nedlagte fabrik i 2008. Sammen med sekretariatet for Danmarks Rockmuseum, danseteatret Aaben Dans, Roskilde eSport og skaterne

i Hal 12 begyndte aktiveringen af området.

Sekretariatets overordnede opgave var i første omgang at skabe liv i området og opbygge en fortælling om stedet for at tiltrække mennesker, idéer, projekter og nye aktiviteter, som understøttede visionen. For at sikre fremdrift i udviklingen blev de kommunale medarbejders rolle skiftevis at være initiativtager og fødselshjælper for andres projekter.

"Grundlaget for samskabelse er menneskelige relationer. Derfor har en fysisk tilstedeværelse været afgørende for at dyrke og udvikle forholdet til mange forskellige mennesker. Relationer bliver til netværk, som bliver til forretningsforbindelser, og i sidste ende har det skabt det miljø, som i dag er bydelens DNA," siger lederen af Musicon-sekretariatet, Andreas Høegh.

Han har selv været en del af sekretariatet siden 2009 og har således spist, grinet, festet, delt op- og nedture og ikke mindst udviklet og testet idéer med et hav af mennesker.

Et solidt grundlag

I takt med at udviklingen skred frem og jorden blev gødet for salg af byggegrunde, har sekretariatet forsøgt at matche ildsjælenes tanker og idéer med kommercielle interesser. Aktørerne har i første omgang skullet koncentrere sig om at opbygge og validere deres tilbud og en bæredygtig organisation. Med det afsæt har sekretariatet set på de forskellige interesser og forsøgt at finde gode match til varig aktivering af kommunale bygninger eller til lejegrundlag for de private bygherrer. På den måde har det liv, der har opbygget sig på Musicon, haft gode vilkår for at vokse ind i den varige by og blive til mere permanente tilbud.

Medarbejdere fra Musicon-sekretariatet gennemførte i 2016 en afstemning om navnet til bydelens centrale torv, som siden blev døbt Søjlepladsen.

Prioriteret selvstændighed

Rent formelt blev Musicon-sekretariatet oprettet med direkte reference til kommunaldirektøren og økonomiudvalget frem for at blive del af en forvaltning. Det skete via et såkaldt § 17 stk. 4-udvalg, som er et midlertidigt politisk udvalg, som byrådet i henhold til Styrelsesloven kan nedsætte til at varetage særlige opgaver eller til at

fungere som rådgivende eller forberedende udvalg. Denne organisering skabte mulighed for at sammensætte et tværfagligt udvalg med kompetencer fra både det politiske, det kommercielle og det kulturelle lag. Desuden gav organiseringen muligheden for, at Musicon-sekretariatet kunne agere mere selvstændigt i kontakten med kultur- og erhvervsaktører såvel

som investorer og developere i forbindelse med grundsalg.

Udvalget blev sidenhen nedlagt og erstattet af et Advisory Board, med både politikere, repræsentanter fra direktionen og eksterne eksperter. De har i en årrække fungeret som rådgivende udvalg og sparringsforum for Musicon-sekretariatet.

EN PØLSE FOR EN POINTE

Musicon er udviklet på en gammel fabriksgrund, der var gemt bag pigtråd og tung industri. Derfor stillede det krav til opfindsomheden at udvikle en levende bydel. For at supplere klassiske høringsprocesser og formelle rundvisninger har Musicon-sekretariatet gennem årene forsøgt sig med en række kreative greb. Blandt andet et helt primitivt setup med en grill og et skilt med teksten 'En pølse for en pointe' foran en slidt toiletbygning midt på Rabalderstræde.

DIALOG-LOKKEMAD – "Gratis mad og drikke har altid været en god måde at tiltrække folk på og starte en dialog. Så da vi skulle engagere folk i at komme med idéer til indretningen af centrale, midlertidige byrum, bragte vi ofte grillpølser og dåsebajere i spil," siger Andreas Høegh, der dengang var ansvarlig for at aktivere bydelen med kulturelle arrangementer og events. Også Musicons vejnavne, der alle har relationer til musik, kunst og teater, er blevet til med inddragelse fra offentligheden.

TÆNK TEST JUSTER, GENTAG

Visionen har været styrende for, hvad der i sidste ende er realiseret af projekter og nye byggerier på Musicon. Undervejs har det krævet stor velvilje til at justere ideerne og prøve dem af.

Lige børn leger bedst, siger man. Men på Musicon har udviklingen været præget af, at mange parter med vidt forskellige baggrunde, drømme og mål er gået sammen om at skabe noget utraditionelt.

Allerede i 'Strategi og spilleregler' fra 2007 blev der sat ord på rollefordelingen:

'Aktørerne skal bygge bydelen op ud fra en vision, nogle overordnede rammer og spilleregler. Roskilde Kommune ønsker, at aktørerne selv udvikler projekter og aktiviteter og selv styrer og vedligeholder det, de sætter gang i. Det (...) vil uden tvivl skabe dynamik og mangfoldighed, som kommunen ikke selv ville kunne skabe i en traditionel byudviklingsproces'.

Bidrag og bliv

Nøglerne til de forladte haller, kantinen og øvrige bygninger på den tidligere betonfabrik blev givet uden lovninng på, at der ville blive tale om en permanent forankring i den nye bydel. Men beskeden var klar: Jo større bidrag til bylivet, jo større chance for at få lov at blive en permanent del af bydelen. Desuden har det været et krav, at der skulle etableres en bæredygtig organisation.

Endelig har den permanente tilstedeværelse i bydelen været afhængig af, at der kunne findes det rette match mellem øvrige interesser og kommende byggerier.

Den gulerod har været attraktiv for mange. Både kulturinstitutioner, virksomheder og foreninger præger det lokale miljø via egne aktiviteter.

ROSKILDE KOMMUNE ØNSKER, AT AKTØRERNE SELV UDVIKLER PROJEKTER OG AKTIVITETER OG SELV STYRER OG VEDLIGEHOLDER DET, DE SÆTTER GANG I.

Visionshæftet 'Strategi og Spilleregler' fra 2007

Det er dog især fællesskabet og de mange idéer, der skabes på tværs af interesser, der giver Musicon en særligt atmosfære. 'Landsbystemning', bliver der sagt af mange.

Det skæve sat på formel

Når man kigger bagud, tegner der sig nogle mønstre i udviklingen af Musicon. Det var dog ikke intentionen fra starten at udvikle ud fra en fast metode.

Tværtimod. Udviklingen har langtfra været en lineær proces.

Alligevel er det oplagt at forsøge at skitsere det hele lidt mere skematisk, end det har taget sig ud undervejs.

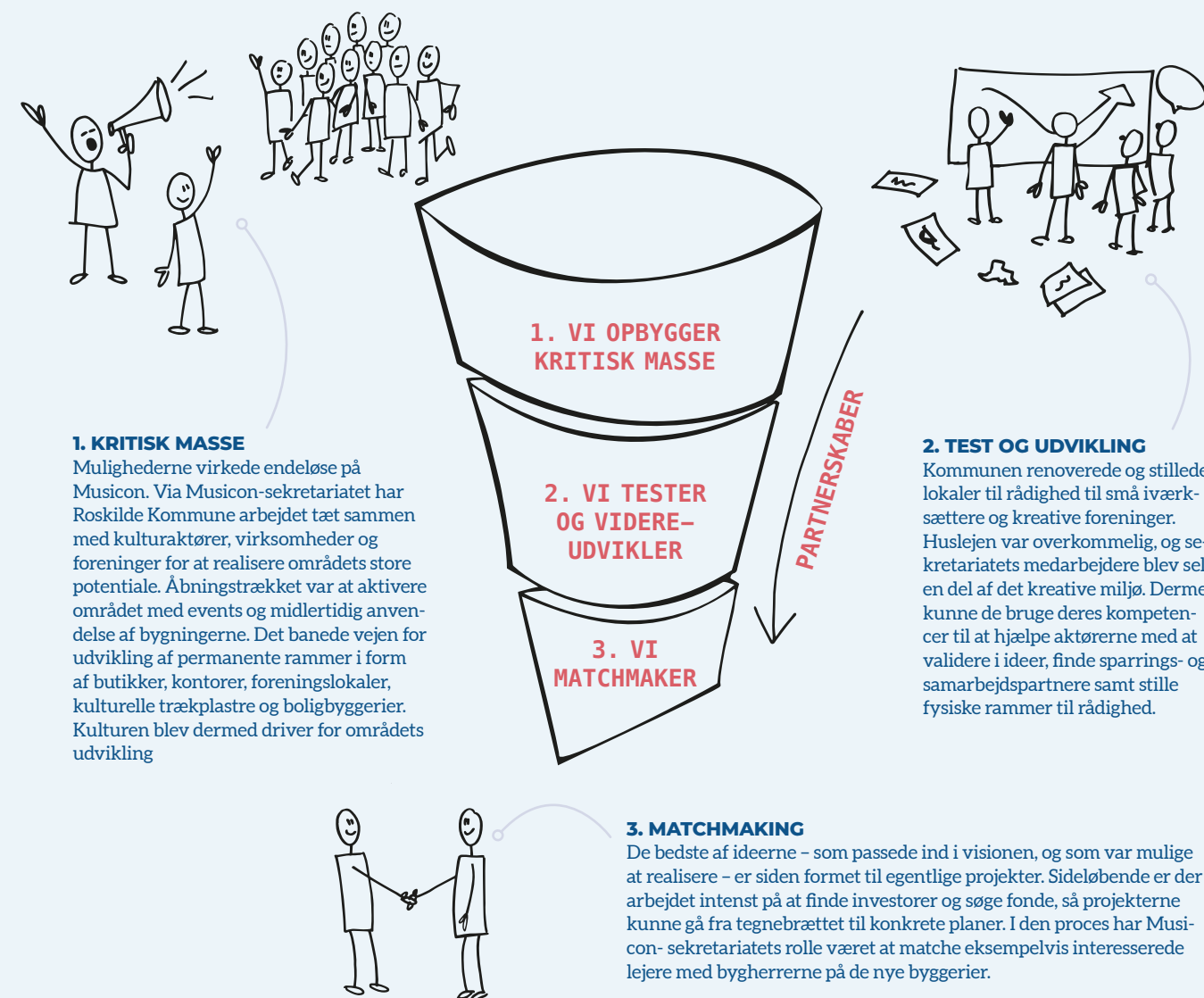
For selv om processen har været dynamisk, er historien lettere at formidle, hvis den forsimples en anelse.

'Strategi og Spilleregler' fra 2007 er Musicons visionspapir. Her er udviklingshorisonten skitseret sammen med nogle overordnede retningslinjer for samskabelsen: 'Bymiljøet skal have tid til at udvikle sig og skal ikke underlægges en stram planlægning. Vi planlægger kun så meget som nødvendigt, men har skabt rammerne for en udvikling, som hurtigt kan gøre bydelen levende og indholdsrig. Udfordringen består i, at rammen og spillereglerne samtidig skal kunne modstå en for hurtig færdiggørelse af bydelen.'

EN TUR IGENNEM TRAGTEN

Illustrationen her er skabt for at illustrere, hvordan både de enkelte projekter og bydelen som helhed har gennemgået en række faser. Mange af dem har kørt sideløbende. Og nogle idéer har været gennem tragten flere gange.

På tværs af det hele har en lang række partnerskaber sikret samskabelse mellem blandt andet kommune og private aktører.

MATCHMAKING I ERHVERVSHUS

Et godt eksempel på matchmaking ses i måden, hvorpå erhvervshuset Samspillet er blevet til. I jagten på at etablere 1.000 arbejdspladser er kontorbyggerier en forudsætning. Den løbende aktivering af de eksisterende bygninger skabte en kritisk masse af iværksættere og tiltrak også mere etablerede virksomheder, som ville være en del af det kreative miljø. De eksisterende og potentielle lejere udgjorde således et solidt grundlag for Musicon's sekretariat's dialog med potentielle investorer, som derigennem fik 'nogen' at bygge til, samtidig med at de kommende slutbrugere fik mulighed for at forme de permanente rammer.

KAPITEL 2

NÆRING TIL DE VILDE IDÉER

Aktive foreninger for både unge og gamle. Kulturelle trækplastre. Rekreative åndehuller. Fællesskaber. Og et stort antal events både inde og ude. På Musicon bliver der spillet på mange strenge i jagten på et levende bymiljø. Roskilde Kommune har gødet jorden for at få de kreative processer i gang ved at bringe folk med forskellige interesser sammen.

FØRST SKAL VI HAVE LIV

Musicon har en særlig atmosfære. Den lever i kraft af, at idéer fra den midlertidige fase i udviklingen – og deres ophavsmænd – er ført med videre ind i de permanente rammer. Det har krævet tålmodighed at give brugerne tid til selv at forme bydelen.

"Der er noget næsten elektrisk sitrende over Roskildes nye bydel Musicon."

Sådan skrev Politikens arkitekturredaktør på forsiden af avisens kulturtillæg en torsdag i juni 2019. Dengang var der kun få boliger i bydelen, men avisens udsendte blev straks suget ind i den særlige atmosfære, der præger Musicon.

Mange kommuner har gennem de seneste årtier transformeret tidligere industrigrunde og havneområder til nye byområder. Mange steder får kreative ildsjæle og aktive foreninger invitation til at skabe liv, mens der bliver byggemodnet. Men næsten lige så ofte bliver det skæve og kreative fortrængt, når byggerierne står færdige, og beboere og virksomheder rykker ind.

Kulturen længe leve

I Roskilde var visionen klar: Kultur og foreningsliv skulle være bærende for udviklingen – og være en integreret del af den permanente bydel.

Skatere, dansere, kunstnere og andre energiske borgere skulle ikke blot puste liv i det gamle fabriksområde. Deres idéer og mangfoldige aktiviteter skulle også give liv på den lange bane.

Musicon-sekretariatet har tålmodigt puffet folk fremad og sammen. Gode projekter har fået støtte i form af sparring, plads til test og i nogle tilfælde økonomi. Med et stærkt aktørnetværk og et højt aktivitetsniveau er der skabt et miljø, hvor en særlig ånd er opstået.

"Man kan ikke nybygge sig til den afslappede, postindustrielle stemning, som man er lykkedes med i Musicon," lyder det i Politikens reportage. "Det kræver, at man tør lade det eksisterende og midlertidige slå igennem helt ud i æstetikken så som i en forretningsgade af containere."

Siden Politikens besøg er der flyttet beboere ind i knap 500 nye boliger. Det har givet yderligere liv i bybilledet, selv på hverdagsaftner i de grå vintermåneder. Men 'Musicon-ån-

den' er stadig tydelig. I dag – mere end 15 år efter, at Roskilde Kommune åbnede portene ind til den tidligere Unicon-fabrik – møder man stadig en stor del af de oprindelige ildsjæle i bybilledet.

Fortsat plads til kreativitet

Blandt andet har Roskilde Kommune bevilget penge til en ombygning af Hal 12, der skal sikre permanente rammer for skatemiljøet. Der er etableret en kreativ zone, hvor byudviklingen er sat på pause for at lade kunst og events folde sig ud. Og et kommende kulturelt flerbrugerhus med plads til dans og musik giver sammen med byrum indrettet til events rige muligheder for, at kulturen fortsat kan flyde ud i alle hjørner og sprækker.

På den måde bliver bydelen ved at være et trækplaster for kulturaktører og foreninger. Både dem, der har været med til at præge området i den tidlige fase, og alle dem, der løbende opdager bydelens muligheder.

1.

4.

1. Kunstfestivalen Byen Som Skærme (2008)

En lang række lokale foreninger, kulturaktører, virksomheder og uddannelsesinstitutioner kastede sammen med Roskilde Kommune både idéer og kræfter i puljen for at vise potentialet for oplevelsesøkonomien i den nye Roskilde-bydel. I løbet af to uger diskede de op med forestillinger, kunstværker og installationer til både store og små.

2. Ungdomskulturfestivalen Hal 12 View (2008)

Skaterne i Hal 12 havde allerede været i gang med at opbygge miljøet og ramper i knap tre år, da de i 2008 inviterede til kulturfestival. På den måde fik de åbnet foreningen for en bredere skare.

3. Motion mellem beton og kranspor (2008)

Ud over at invitere skaterne ind i Hal 12 har flere andre sportsudøvere også benyttet Musicons rå rammer. Parkour-udøvere har været synlige i bybilledet længe, og i 2008 anlagde kommunen en bane til beachvolley. Året efter arrangerede nabovirksomheden BEC et motionsløb med 900 deltagere, og Musicon-sekretariatet markerede gennem nogle år en løberute gennem bydelen. Også bordtennis har været en del af gadebilledet siden 2010, hvor Ping Pong Pladsen blev etableret.

4. Danseforestilling og spiseperformance (2009)

Hvordan smager de syv dødssynder? Det kom kokken Mette Sia Martinussen og 12 elever fra Slagteriskolen i Roskilde med bud på i 2009. Som optakt til Aaben Dans-forestillingen 'Psychomachia – De syv dødssynder' kreerede og iscenesatte de syv forskellige smags- og sanseoplevelser. Publikum blev ført forbi forskellige tableauer med hver deres oplevelse i Hal 9 og skulle blandt andet smage på dovenskab og hovmod inden danseforestillingen.

5. Den digitale legeplads Pixl Park (2009)

Ambitionerne var store, da Musicon-sekretariatet sammen med Alexandra Instituttet, Roskilde Festival og andre lokale aktører realiserede Pixl Park i 2009. Legepladsen blev placeret på Rabalderstræde og havde fokus på leg og bevægelse. Projektet bestod af ni forskellige aktiviteter, blandt andet en skattejagt, en podwalk, forskellige former for dans og den helt store attraktion: en kæmpegyngende med musik og lys. Pixl Park fortsatte til slutningen af 2014, hvor den blev lukket på grund af hærværk og tyverier.

SANSER PÅ OVERARBEJDE

Fem eksempler på, hvordan Musicons udearealer, gamle industrihaller og øvrige bygninger tidligt i udviklingen blev aktiveret for at skabe liv og vise bydelens potentiale som et nyt kraftcenter for oplevelser.

Nørdcamp i samarbejde med DR Ramasjang var med til at synliggøre potentialet for Musicon som event- og makerspace. Foto: Esben Danielsen.

FOR NØRDER FOR KUNSTNERE FOR MAKERS FOR DIG OG MIG

Store og små events har været en vej til at skabe opmærksomhed om potentialet på Musicon. Siden midten af 00'erne har kunst, dans, koncerter, gadeidræt, festivaler, markeder og mange andre aktiviteter samlet folk – og givet udviklingen et boost.

Sidste weekend i august syder hele Musicon af liv. Familier, unge og ældre. Beboere, medlemmer af de lokale foreninger, iværksættere og gæster udefra. Alle kommer de for at tage del i et væld af gratis aktiviteter og for at forkæle både smagsløg og øregange.

Bydelsfesten 'Rabalder' opstod allerede i 2010. De foreninger og virksomheder, der allerede havde etableret sig på Musicon, havde et behov for at vise sig selv og omgivelserne frem. Det samme havde Roskilde Kommune, som ønskede at demonstrere potentialet over for investorer, udviklere og borgere.

Gang i de rå haller

Men allerede i årene forinden blev omdannelsen fra forladt betonfabrik til pulserende bydel skubbet i gang gennem en række events. De rømmede industrihaller udgjorde en central ressource for arbejdet, og både Hal 1, Hal 7, Hal 9, Hal 10 og Smedjen kom i spil som midlertidige

rammer, der blev lånt og siden lejet ud af Musicon-sekretariatet.

Roskilde Festival Gruppen så tidligt muligheder i at lade deres idérige ildsjæle og folk med hænderne godt skruet på blive en mere permanent del af bylivet på Musicon. Gennem Orange Innovation var de blandt andet med til at arrangere 'Nørdcamp' i samarbejde med DR og Det Danske Spejderkorps. Lejren udsprang af DR-programmet 'Store Nørd', og Musicon blev omdannet til et slaraffenland af nørdede aktiviteter og udfordringer inden for naturvidenskab og teknik.

"Vi ville lave et frirum for ungerne, ligesom Roskilde Festival er et frirum for unge. Musicon-området var råt, og det var et fabelagtigt match til at lege med håndværk, eksperimenter og teknologi. Vi havde i forvejen arbejdet sammen med DR Ramasjang, og rammerne for Nørdcamp var bare fantastiske. Her kunne unger med krudt bagi shine i stedet for at få skældud.

Og Teknisk Skole var en spot on lege-kammerat," siger Esben Danielsen, der på det tidspunkt var direktør i Orange Innovation.

Makers fandt et hjem

Også Danmarks første regulære maker-festival havde Roskilde Festival som bagmænd. I 2014 afholdt de 'Made'. Her bragte de erfaringerne fra festivalens Dream City-område, hvor enheden Orange Makers var opstået, ind på Musicon. Og de kreative typer begyndte at kredse om et permanent makerspace.

"Nørdcamp og den slags events har betydet mere, end vi går og tror. Rigtig mange fik et forhold til Musicon den vej igennem. Campen har været med til at skabe det samlede setup for bydelen, og mange dele fra dengang er smeltet ind i blandt andet Orange Makerspace, hvor mange af aktiviteterne lever videre. For eksempel har der været kæmpe 'byg amok' i pap på Rabalder-festival," siger Esben Danielsen.

4 FESTIVALFORMATER

Med højt til loftet og rammer, der kunne tåle en festlig behandling, har Musicon været en perfekt platform for at teste nye idéer til festivaler af. Her er fire af de mest markante.

RABALDER

Hele bydelens samlede endagsfestival. Siden 2010 har Rabalder udviklet sig til at være en årlig begivenhed, som borgerne i Roskilde og omegn strømmer til. Det er Foreningen for Aktører på Musicon, FAM, der står som overordnet arrangør og booker hovednavne til den store scene på Søjlepladsen. Men det er i endnu højere grad et sammenskudsgilde, hvor de enkelte foreninger, virksomheder og kulturaktører selv står for gratis aktiviteter for store og små. Roskilde Kommune har alle årene støttet Rabalder blandt andet med bidrag til markedsføringen.

SMACK!

Gadeidrætten havde i slutningen af 2010'erne sin egen festival. SMACK! som den hed, udsprang af Rabalder, der viste et uforløst potentiale for skate, basketball, streetart, koncerter og meget andet for de helt unge. Ildsjæle fra skatemiljøet i Hal 12 var bærende for SMACK!, men også et værested og andre ungemiljøer i Roskilde bakkede op. SMACK! har været med til at løfte og forankre gadeidrætskulturen på Musicon og sikre en fast base for mange unge.

SWOP

Egnsteatret Aaben Dans har gennem et årti arrangeret en international dansefestival for børn og unge. SWOP afholdes hvert andet år og byder på et væld af gratis aktiviteter og forestillinger over store dele af Musicon og resten af Roskilde. Festivalen inkluderer også undervisning for skoleelever, workshops og offentlige happenings og er på den måde med til at udbrede kendskabet til både dans og til Roskildes kreative bydel.

GRASP

Seneste skud på festivalstammen er GRASP. Det er en platform for nye idéer, som bruger elementer fra både konferencer og festivaler. Siden 2021 har GRASP samlet forskere, tænkere, virksomheder, NGO'er og kunstnere for at forandre verden i en mere bæredygtig retning. Arrangøren, Roskilde Festival, har valgt at bruge Musicon, som ramme – også i forhold til indholdet i talks og debatter.

FYRTÅRNE FOR UDVIKLING

To nuværende kulturelle flagskibe og et kommende tiltrækker opmærksomhed og gæster til Musicon. Dermed booster de også investeringslysten.

Med sin guldfacade og særlige lyssætning lyser Ragnarock op i centrum af Musicon – dag og nat. Foto: Kristian Grøndahl /ROMU

FYRTÅRN FOR FÆLLESSKABER

► Store samlinger af festivalfrivillige, energisk musik fra øvelokaler og danseforestillinger. Alt dette skal samles under samme tag i et nyt kulturelt flerbrugerhus op ad Musicons kultur- og eventcentrum.

Projektet har Roskilde Festival og Roskilde Kommune som bygherrer og skal sikre permanente rammer – og forhåbentlig synergi og ny energi – til nogle af bydelens mest markante aktører. Det ventes at blive en bygning med masser af liv det meste af døgnet og dermed et tredje kulturelt fyrtårn på Musicon.

Ragnarock – Museet for pop, rock og ungdomskultur

Om dagen spejler sollyset sig i de 2.500 gyldne nitter, som den markante bygning er beklædt med. Om natten funkler facaden i kulørt projektørlys, inspireret af lysshowet til en koncert. Døgnet rundt, året rundt, er museet Ragnarock et pejlemærke for Musicon.

Ragnarock har siden åbningen i 2016 haft op mod 100.000 årlige besøgende, men allerede inden det åbnede, i 2016 var museet en katalysator for udviklingen af hele bydelen.

Beslutningen om at placere museet i Roskilde blev truffet allerede i 2001. Roskilde vandt udbuddet om at blive hjemsted for 'Rock City', et nationalt samlingspunkt for den danske rockhistorie. Året før var et forskningsprojekt blevet søsat for at sikre rockhistorien, og næste skridt var at formidle den gennem et nyopført Danmarks Rockmuseum.

Der skulle dog gå mere end et årti, før museet blev indviet af Kronprins Frederik i april 2016, nu under navnet Ragnarock – Museet for pop, rock og ungdomskultur.

Roskilde Festival Højskole – urban, udadvendt højskole

Udviklingen af Roskilde Festival Højskole har været vigtig for udviklingen og selvforståelsen på Musicon. Den binder meget bogstaveligt festivalen sammen med resten af Roskilde by.

Idéen blev fostret i 2004, men først i januar 2019 slog højskolen dørene op for første hold elever i den ombyggede Hal 10. I dag er skolen hjem for over 100 elever. Desuden er mange årlige koncerter, talks og sommerkurser med til at gøre den tidligere industrihal til et kulturelt trækplaster.

Ragnarock og Roskilde Festival Højskole har tilsammen vundet en stribe internationale priser. Dermed har både arkitektur og det indhold, de hver især står for, givet Musicon et kvalitetsstempel og understreget bydelens potentiale. Men nok så vigtigt har de betydet, at der med ét kom titusinder af gæster i bydelen såvel som en masse unge, energiske elever, der både giver liv og fungerer som ambassadører for Musicon i alle afkroge af Danmark.

MODSÆTNINGER MØDES

Musicon-sekretariatet har gennem årene sat folk i stævne på kryds og tværs. Mange projekter er udviklet med fokus på at forene forskellige interesser. Det har ført til løsninger, der skiller sig ud fra mængden. Blandt andet disse fire eksempler.

SKATE OG REGNVAND

I 2005 fik en gruppe lokale skatere nøglerne til Hal 12, og straks begyndte de at opbygge et indendørs skatetemekka. Pludselig havde kommunen og forsynings-selskabet en række idérige og energiske brugere lige ved hånden, som i løbet af nogle år bidrog til udviklingen af det nye fremtids-sikrede regnvandsanlæg Rabalderparken.

Selv om det var et par tunge offentlige tandhjul, der skulle gå i hak med et autonomt gademiljø, blev Rabalderparken et hotspot for skatere og folk på løbehjul og en stor attraktion for kommunens børnefamilier.

STILLE DANS OG HØJ MUSIK

I 2008 rykkede teatret Aaben Dans ind i bydelen og begyndte at aktivere haller, byrum og et tidligere laboratorium med forestillinger. Også den lokale øvelokaleforening, Råstof Roskilde, fik plads på Musicon. I dag huser bydelen 15 øvelokaler, som i en årrække har ligget uforstyrret i pavilloner ved Rabalderparken.

I løbet af nogle år skal øvelokalerne og Aaben Dans' scene og administration rykke ind i et nyt byggeri, hvor også Roskilde Festival Gruppen får hovedkvarter med administration og aktiviteter for deres mange frivillige.

PARKERING OG PARKOUR

Musicons første parkeringshus er en iøjne-faldende bygning, der er bygget ud fra mange bæredygtige principper.

Et af grebene er at udnytte byggeriet til andet end parkering og dermed bruge foreningsliv til at give parkeringshuset en aktiv rolle i bymiljøet.

Derfor er der i bygningen skabt billige kvadratmeter til de lokale parkour-udøvere og en forening af folk, der mødes om gamle motorcykler. Også taghaver og en lille scene skal bidrage til at skabe liv og tryk i parkeringshuset.

GØR-DET-SELV OG ROLIGT VÆRESTED

Kan man samle borgere med psykiske udfordringer, teenagere og folk med hang til at lodde, laserskære, skrue, programmere og 3-d-printe under samme tag? Ja, i den tidligere industribygning Hal 7 er det lykkedes.

Medlemmerne af Orange Makerspace – et værks-fællesskab for folk, der har hænderne godt skruet på – rumsterer side om side med Makers Corner. Det er et værested, hvor Roskilde Kommune tilbyder rum og fællesskab til alle med psykisk sårbarhed. Derudover bidrager Klub Ung, et tilbud til kommunens 13-17-årige skoleelever, til liv i hallen.

EN FÆLLES DANS MED FORANDERLIGHEDEN

Teatret Aaben Dans var de første til at lave arrangementer, der skulle trække et bredt publikum til Musicon. Direktør Lisbeth Klixbüll og kunstnerisk leder Thomas Eisenhardt har siden 2008 drevet Aaben Dans som egnsteater i Roskilde – med base i Musicons spirende miljø.

"Det gav virkelig meget mening at placere et danseteater i en ny bydel – og årene har vist, at det fortsat giver mening. Vi er vokset, samtidig med, at Musicon er vokset," lyder det fra ledelsen bag Aaben Dans, Thomas Eisenhardt og Lisbeth Klixbüll. Foto: Grafisk Afdeling.

"Det var alt det, man ikke kan. En kold hal. Hård beton. Sten og træstammer. Og så lade det hele oplyse af bare 14 LED-lamper," siger Thomas Eisenhardt om forestillingen 'Sprækker' i Hal 9, der endelig sikrede Aaben Dans en Reumert-pris i 2022. Foto: Ditte Valente.

DET HAR VÆRET ENORMT GIVENDE FOR OS AT FÅ DEN HER ÅBNE RAMME

Thomas Eisenhardt

Beskriv Musicon med tre ord
Lisbeth: Foranderlig, dynamisk ...

Thomas: ... og sammensat.

Hvordan fik I idéen til at etablere jer på Musicon?

Thomas: I 2004 sad vi inde i København og besluttede, at Roskilde skulle have et egnsdanseteater. Vi begyndte at lave en masse aktiviteter, uden at nogen havde bedt os om det. Med biblioteket, kirken, Roskilde Festival, skoler og mange andre.

Lisbeth: Det var fire års strategi- og netværksarbejde. Hver gang vi satte en forestilling op i København, satte vi den også op i Roskilde. Først i 2007 vedtog byrådet at støtte Aaben Dans som egnsteater. Vi blev så placeret her på Musicon.

Thomas: Kommunen havde heldigvis brug for nogle kreative mennesker på Musicon. Så vi kom kørende inde fra København og herud på prærien ... der var jo ikke andet end grus og beton.

Hvordan var den første tid?

Lisbeth: Allerede fra starten rystede fundamentet under Musicon-visionen som følge af finanskrisen. Men måske var der også noget held i, at jorden ikke kunne sælges med det samme. Vi fik lov at udfolde os og lavede forestillinger i Hal 9 og Hal 10, selv om der hverken var lys eller asfalt herude.

Thomas: Det var rent Klondike. Der gik to år med renoveringer, så vi fik først scenen og vores eget lokale i januar 2010. Men det har været enormt givende for os at få den her åbne ramme. Der fandtes ikke andre egnsteatre, der havde dans som udtryk. Der var heller ikke nogen musiske bydele før. Så vi har været med til at opfinde to begreber på samme tid.

Hvordan har I oplevet intentionen om samskabelse mellem kommune og aktører?

Lisbeth: Åbningen af Rabalderparken var et vendepunkt. Folk kom for at se og bruge parken og begyndte at interessere sig for området. Og vi blev meget inddraget i byudviklingen.

Thomas: Det betød også meget, at alle aktører helt fra begyndelsen mødtes hver dag til frokost.

Hvorfor var den fælles frokost så vigtig?

Lisbeth: De andre lavede noget andet end os, og det var enormt forfriskende at mødes med dem hver dag. Det har været med til at ændre mit syn på, hvad vi kan med vores faglighed. Dans kan så meget – og vi har fået lov at udfolde vores kunnen inden for mange forskellige områder.

Thomas: Det var et enkelt greb, men det holdt sammen på det hele. Der var sådan en stemning af, at der var Musicon, og der var resten af verden.

Hvad er I stolte af at have bidraget med?

Lisbeth: Musicon har vist, hvad 'musisk' også er – og vi har bidraget til det med dans. For eksempel til dansefestivalen SWOP, hvor vi tiltrækker både internationale gæster og en masse lokale børn, unge og voksne. Musicon skal være for alle aldre, og det har vi understøttet.

FRA STARTEN AF LOVEDE VI OS SELV, AT VI IKKE BARE SKAL GØRE, SOM VI PLEJER

Lisbeth Klixbüll

FAKTA

♦ Aaben Dans er et egnsteater i Roskilde, som arbejder med dansen som udtryksform. ♦ Som egnsteater skal Aaben Dans bl.a. understøtte Roskildes kulturelle profil som musisk by. ♦ For den fireårige bevilling skal teateret mindst opsætte to egenproducerede forestillinger om året. Heraf skal mindst en være målrettet børn og unge. ♦ Aaben Dans er et af Danmarks mest turnerende danseteatre. ♦ Har samarbejde med bl.a. lokale børneinstitutioner, skoler, dagcentre for ældre. ♦ Teatret tilbyder også åben undervisning. ♦ Skal i løbet af få år flytte ind i et fælles byggeri med Roskilde Festival Gruppen og øvelokaleforeningen Råstof Roskilde.

I har udsigt til at skulle flytte i et permanent byggeri med to andre aktører. Hvilke muligheder giver det?

Thomas: Vi engagerer os i bydelen og finder hele tiden nye samarbejdspartnere. Allerede nu har dialogen med Råstof Roskilde og Roskilde Festival åbnet for nye samarbejder. Jeg har deltaget i en talk til Grasp-festival, og vi havde en danseforestilling på Roskilde Festival i 2022. Vi har også lavet en performance med Råstof Roskilde ved Roskilde Station. Der sker hele tiden nye ting.

Lisbeth: Når fællesskabshuset står klar, bliver det en forbedring af vores rammer, og det vil igen give os nye muligheder. Fra starten af lovede vi os selv, at vi ikke bare skal gøre, som vi plejer.

I har været nomineret til en Reumert-pris mange gange. Og i 2022 fik I den endelig for 'Sprækker'. Hvad har det betydet?

Lisbeth: Vi har altid sagt, at bare det at være nomineret var en sejr. Men det var da fedt endelig at få den. Også fordi vi med den forestilling tog

nogle modige valg. Vi vendte tilbage til de primitive omstændigheder, vi startede med: Klondike, prærien, en kold hal.

Thomas: Tilmed var det under en ny bølge af corona, og vi havde 30 statister plus 8 professionelle medvirkende og et stort hold udenom. Men vi havde ingen aflysninger. Så det var også et kæmpe projekt, som vi gennemførte på trods.

Hvad er de vigtigste erfaringer, I har gjort jer i forhold til aktørdrevet byudvikling?

Thomas: Man skal give det tid. Og dyrke fællesskabet – for eksempel i form af en fælles madordning. Så møder man hinanden og forstår hinanden. Det tager nogle konflikter i opløbet at have nogle mødesteder, også i form af sommerfester og julefrokoster.

Lisbeth: Det var nogle kloge politikere, der stillede det hele så frit. Men man er også nødt til at have et sekretariat midt i det hele, så kommunens folk er til stede. Hvis kommunen

virkelig vil det, er de nødt til at sætte ressourcer af for at nå det.

Hvad kræver det for at holde fast i det levende og foranderlige på den lange bane?

Thomas: At vi aktører fortsat kan præge det selv. Det er vigtigt fortsat at have let tilgængelige steder. At man ikke skal igennem en masse instanser for at lave noget kreativt, så man hurtigt kan gå fra en idé til at gennemføre det.

Hvad håber I for Musicon i fremtiden?

Lisbeth: I bund og grund er jeg bare stolt af, at det faktisk er blevet en bydel. Det har været det lange seje træk.

Thomas: Jeg håber, at lejemålene bliver fyldt med spændende ting som specialbutikker, madmarkeder og dagligvarer, som man ikke kan få andre steder. Det er kunstnere, kulturaktører og små virksomheder, der har skabt værdi i jorden herude, så grundene kunne sælges. Og det skal helst blive ved at være et multifacetteret sted.

RAMMER TIL TEST OG VÆKST

Iværksættere har helt fra begyndelsen nydt godt af Musicons vide rammer. Små kreative kontorere skød hurtigt op i flere af de forladte bygninger, og området har fungeret som en mangfoldig platform for test af alverdens koncepter. Sideløbende er jorden gødet for et handelsmiljø med små, personlige butikker, som nu blomstrer og breder sig videre ud i bydelens hovedgade.

Gennem årene er der bygget bro mellem Musicon og Roskildes uddannelsesmiljø gennem flere tiltag. Blandt andet Hackathon-formatet, hvor en deltager her udvikler sin idé på Roskilde Festival Højskole. Foto: Sarah Riisager

SÆT I GANG!

1.000 mennesker skal have Musicon som deres arbejdsplads. En god del af de mange job skabes 'fra bunden' ved at tilbyde iværksættere og vækstvirksomheder gode vilkår. Et solidt vækstlag har samtidig været fundamentet for bydelens permanente kontormiljøer.

Målet om at skabe 1.000 arbejdspladser på Musicon syntes ambitiøst og lettere uopnåeligt i de første år. Især da finanskrisen ramte i 2008. I dag er målstregen inden for rækkevidde, og lysten til at etablere sig på Musicon har aldrig været større.

Som med de fleste andre dele af udviklingsopgaven var det vækstlaget, der blev bærende. Ved at fokusere på iværksætttermiljøet skabte Roskilde Kommune og mange gode samarbejdspartnere både attraktive fysiske forhold og en række vækstprogrammer. På den måde blev der over tid udviklet bæredygtige virksomheder i kreative kontormiljøer.

Vækst i kanten

I lighed med andre transformationsprojekter startede den tidlige udvikling med at sætte eksisterende bygninger i stand og aktivere dem.

På Musicon dannede en gammel

administrationsbygning og betonfabrikens forladte kantine rammerne om de første kontorer.

Her rykkede Musicon-sekretariatet, sekretariatet for Danmarks Rockmuseum, danseteatret Aaben Dans og enkelte små virksomheder ind i perioden fra 2008 til 2010..

Udvikling blandt ligesindede

I 2010 indgik Musicon-sekretariatet et samarbejde med det daværende Væksthus Sjælland om at etablere en Vækstfabrik på Musicon. Vækstfabrikkerne var et regionalt koncept, som handlede om at skabe kontormiljøer, hvor iværksættere kunne få hjælp til at udvikle deres forretning og få faglig sparring fra konsulenter såvel som andre iværksættere.

Med en fysisk platform til iværksættere og tilstedeværelsen af en regional erhvervsfremmeaktør i bydelen kunne erhvervsudviklingen

for alvor tage fart. Vækstfabrikken blev løbende udvidet i takt med efterspørgslen, og samtidig opstod nye samarbejder og flere lokale programmer for forretningsudvikling.

Grundlag for nybyggeri

Det kreative miljø af iværksættere og de forskellige vækstprogrammer har løbende gjort bydelen mere og mere attraktiv for forskellige former for virksomheder. Musicon-sekretariatet har dermed kunnet formidle kontakt mellem interesserede virksomheder og ejendomsudviklere.

Denne form for matchmaking minimerer risikoen ved byggeri og har været afgørende for, at erhvervshuset Samspillet blev opført. Der kunne skabes en positiv businesscase for et nyt kontorbyggeri i Roskilde.

En lignende proces er i gang i forbindelse med et nyt kontorbyggeri i det kommende Hal 12-kvarter.

Erhvervshuset Samspillet (t.v.) blev bygget, efter at størstedelen af lejegrundlaget var skabt ved forskellige tiltag fra Roskilde Kommune og Erhvervshus Sjælland.

BOBLENDE BUTIKSMILJØ

Mange steder må små specialbutikker give op over for discountkæder og storcentre. Men på Musicon blæser der mildere vinde. I Containerstriben har ihærdige iværksættere opbygget et unikt butiksmiljø, som nu breder sig ud i bydelens hovedgade.

På Musicon møder du ejerne af butikkerne. De deler deres passion for håndbrygget øl, garn, kaffe, skate-udstyr, plader, briller, gode råvarer og personlig service. Når man ser kunderne hygge med de forretningsdrivende, får man fornyet tro på de fysiske butikkers fremtid.

Den smittende begejstring for kvalitet og bæredygtighed har tilført Roskilde et handelsliv, som man ikke finder andre steder i kommunen. Succesen er ikke kommet af sig selv. Den er heller ikke kommet hurtigt.

Tidlig test af koncept

Et lokalt kafferisteri etablerede Café SlowDown i 2012. Det var en prototype på det kommende butiksmiljø og udset til at skulle være trækplaster og igangsætter.

"Det appellerede hurtigt til mig, at Musicon var kantet og rått og anderledes. Da muligheden bød sig tilbage i 2012, overtalte jeg min daværende chef til at være med til at starte en container-kaffebar. Det var bydelens summende og boblende potentiale, der trængte sig på. Desværre viste det sig, at tiden var umoden til, at området kunne bære en kaffebar. Så efter en sæson lukkede vi projektet ned igen," husker Morten Riiskjær.

Selv om den kritiske masse endnu ikke var til stede, markerede kaffebaren

startskuddet på et helt særligt handelsstrøg på Musicon. I alt blev en cirka 100 meter lang og 25 meter bred stribe jord udlagt til butikker, som skulle indrettes i gamle skibscontainere.

Kommunen tog et afgørende skridt for at sætte gang i udviklingen og fik indrettet to containere som café. De blev leveret i marts 2014, og året efter kom en forpagter på. Musicons første permanente butiksløse var en realitet – og Containerstriben var født.

Flytbart koncept

Handelsstrøget skulle være et iværksættermiljø med et varierende udvalg af små forretninger, udadvendte værksteder, spisesteder og barer. Tanken var, at de enkelte erhvervsdrivende for få midler kunne udvikle deres forretning i en skibscontainer for senere at rykke videre til større og mere permanente butiksløse langs Rabalderstræde.

Lejeaftalerne skulle være korte for at understøtte karakteren af test og en dynamisk foranderlighed, hvor containere ville blive flyttet ind og ud og stablet om. Det viste sig dog svært at realisere et så foranderligt butiksmiljø. Efterspørgslen var til at begynde med ikke voldsomt stor og gik på større lejemål. Derfor blev bygningerne dyrere at opføre og medførte længere banklån og behovet for tilsvarende lange lejeaftaler. **Fortsættes** ➤

Langs Rabalderstræde er der etableret faste pladser med strøm til studepladser. Her kan foodtrucks og popup-butikker bidrage til events eller teste konceptet af.

SKIBSCONTAINERNE PÅ LEJET JORD

Roskilde Kommune ejer jorden, som det 100 meter lange og 25 meter brede handelsstrøg er etableret på. Hver enkelt lejer har selv sørget for byggemodning. Der betales en relativt lav leje af jorden beregnet ud fra fodaftrykket af det areal, den enkeltes containere breder sig over. Derudover skal alle indgå i lejerforeningen, som står for at vedligeholde trædækket mellem containerne samt øvrige udearealer.

Kunderne i Morten Riiskjærs kaffebar og risteri kommer både for den gode kaffe og den personlige, hyggelige stemning i Containertriben. Foto: Grafisk Afdeling.

Fortsat ...

Blandt de første lejere var tømrermester Thomas Nicolaisen, der efter at have opført sit eget containerbyggeri til tømrerværksted brugte sin nye knowhow til at leje flere grunde og ombygge skibscontainere til små butikker og kontorlokaler, som han lejede ud. Samtidig begyndte kulturlivet i bydelen at blomstre op, og efterhånden kom der mere gang i butiksstrøget.

Forløsning af potentialet

Stille og roligt blev der opbygget et stærkt sammenhold og et godt miks af butikker, caféer og andre virksomheder. Roskildenserne fik gradvist øjnene op for området, og både Musicon-sekretariatet og den lokale tømrermester oplevede en

stigende interesse for at leje sig ind.

Morten Riiskjær vendte tilbage, da det samlende trædæk mellem containerne stod færdigt i 2017. Det var tid til at forløse det summende og boblende potentiale med kafferisteriet MØRK. Denne gang var timingen rigtig.

”Siden jeg begyndte at riste og servere kaffe i Containertriben, er der kommet en del andre virksomheder til. Fede små iværksættere, som har insisteret på, at Musicon er det fedeste sted i verden. I dag mærker vi klart en genklang hos vores gæster, som også nyder bydelens udtryk. Der er stadig lang vej til en helt etableret bydel, men det stykke vej er fyldt med en ret fed energi, fordi bydelen stadig kan formes og forandres.”

Ny handelsgade tager form

I dag er alt lejet ud i Containertriben, og interesserede iværksættere bliver henvist til de private udlejere langs Rabalderstræde. Her er 15-20 erhvervslejemål klar til nye erhvervsdrivende. De udadvendte stueetager langs hovedgaden har været et krav til udviklerne, når de har budt ind på at bygge boliger. Mere end en håndfuld erhvervsdrivende har allerede indtaget de nye lokaler i Rabalderstræde.

Dermed er visionen om at lade Containertriben gøde jorden for de private udlejere også på vej til at blive realiseret.

FINURLIGE FACTS OM MUSICON

2.500 GULDNISSER

Ragnarock - Museet for pop, rock og ungdomskultur har Musicons vel nok mest iøjnefaldende facade. Nogle af de mange gyldne nisser, der dækker både gavle og det enorme udhæng over indgangspartiet, er perforerede, så lys kan trænge ind, og brugerne kan kigge ud.

EKSKLUSIV TUR TIL VENEDIG

Musicon var i 2016 en tur i Italien - til verdens største arkitekturbegebenhed, Biennalen i Venedig. Eller rettere, en model af bydelen fik plads blandt 130 danske eksempler på samfundsenengagementet i dansk arkitektur og byudvikling. Johan Carlsson fra JAC studios skabte modellen af bydelen i tæt dialog med Musicons mange aktører og arkitekter knyttet til nogle af Musicons byggeprojekter.

FESTLIGE BRØNDÆKSLER

I 2022 kunne Roskilde Festival endelig fejre sin 50. udgave af festivalen efter to års aflysninger på grund af corona. I den anledning fik forsyningsselskabet Fors fremstillet i alt 50, rust-orange dæksler med Roskilde Festival-motiv. En del af dækslerne blev naturligvis lagt i Musicon-bydelen, hvor Roskilde Festival Gruppen har kontor

PIONER-CONTAINER

Da de første containere til det nye handelsstrøg Containertriben ankom til Musicon i 2014, var containerbyggerier ikke udbredt. Faktisk var de blå skibscontainere de første af sin slags, som levede op til bygningsreglementet og derfor kunne godkendes til helårsbrug.

EN TEMMELIG LILLE BYSKOV

Musicon har sin egen fredskov. Den er ikke voldsomt stor - faktisk dækker den kun ca. 140 x 90 meter. Til gengæld er den et rart åndehul, som er tiltænkt en væsentlig rolle i det nye Hal 12-kvarter. Tidligere blev skoven brugt til en trætopbane, men i fremtiden ventes den at invitere til mere fredelige besøg med blandt andet et sanseligt kunstværk.

3 INITIATIVER TIL AT SKABE VÆKST

Billige lejemål og forløb for lokale iværksættere har været nogle af vejene til at løfte Musicon som erhvervsområde.

Hackathon-deltagere bygger prototyper i Orange Makerspace. Foto: Sarah Riisager

1. SELVSTARTER

Et af de mest succesfulde tiltag inden for erhvervsudviklingen på Musicon var accelerationsprogrammet Selvstarter. Tilbuddet blev lanceret i 2016 og skulle oprindeligt løbe over to år. Det endte dog med at blive et fast tilbud frem til 2022.

Afsættet skulle findes i erhvervsskolereformen fra 2015. Her blev det vedtaget, at de studerende skulle have mere iværksætter og innovation på skoleskemaet.

Desuden skulle samarbejdet med de etablerede virksomheder øges.

Viden og værktøjer

Med regionale udviklingsmidler i ryggen udviklede Musicon-sekretariatet Selvstarter, som var baseret på Lean Startup-metodikkerne.

Det går kort sagt ud på at hjælpe iværksættervirksomheder med at validere idéerne og skabe bæredygtige forretningsmodeller. Metoden fokuserer blandt andet på prototyping og datadrevet kundefeedback i forhold til at udvikle virksomheder og deres værditilbud. Selvstarter brugte Vækstfabrikkens rammer samt øvrige mødelokaler på Musicon.

Dermed blev der også skabt forbindelse mellem Roskildes store uddannelsesmiljø og det spirende iværksætttermiljø på Musicon.

Programmet blev efterfølgende kopieret og udrullet på regionalt niveau i samarbejde med Erhvervshus Sjælland under navnet Startup Explorer.

2. HACKATHON

Ved et hackathon samles en række deltagere for at udvikle løsninger på konkrete udfordringer. Både i konkurrence mod hinanden og som 'kon-kolleger' med mulighed for at pulje de kreative hjerner.

På Musicon har der været afholdt flere hackathons i samarbejde med uddannelsesinstitutioner, partnerne i EU-projektet Monica, Roskilde Festival og flere andre.

Nogle hackathons har primært været for studerende, mens andre også har været åbne for etablerede virksomheder.

Musicon har flere gange vist sig som en platform med mange muligheder under et hackathon. Især har muligheden for at bygge prototyper i Orange Makerspace været værdifuld.

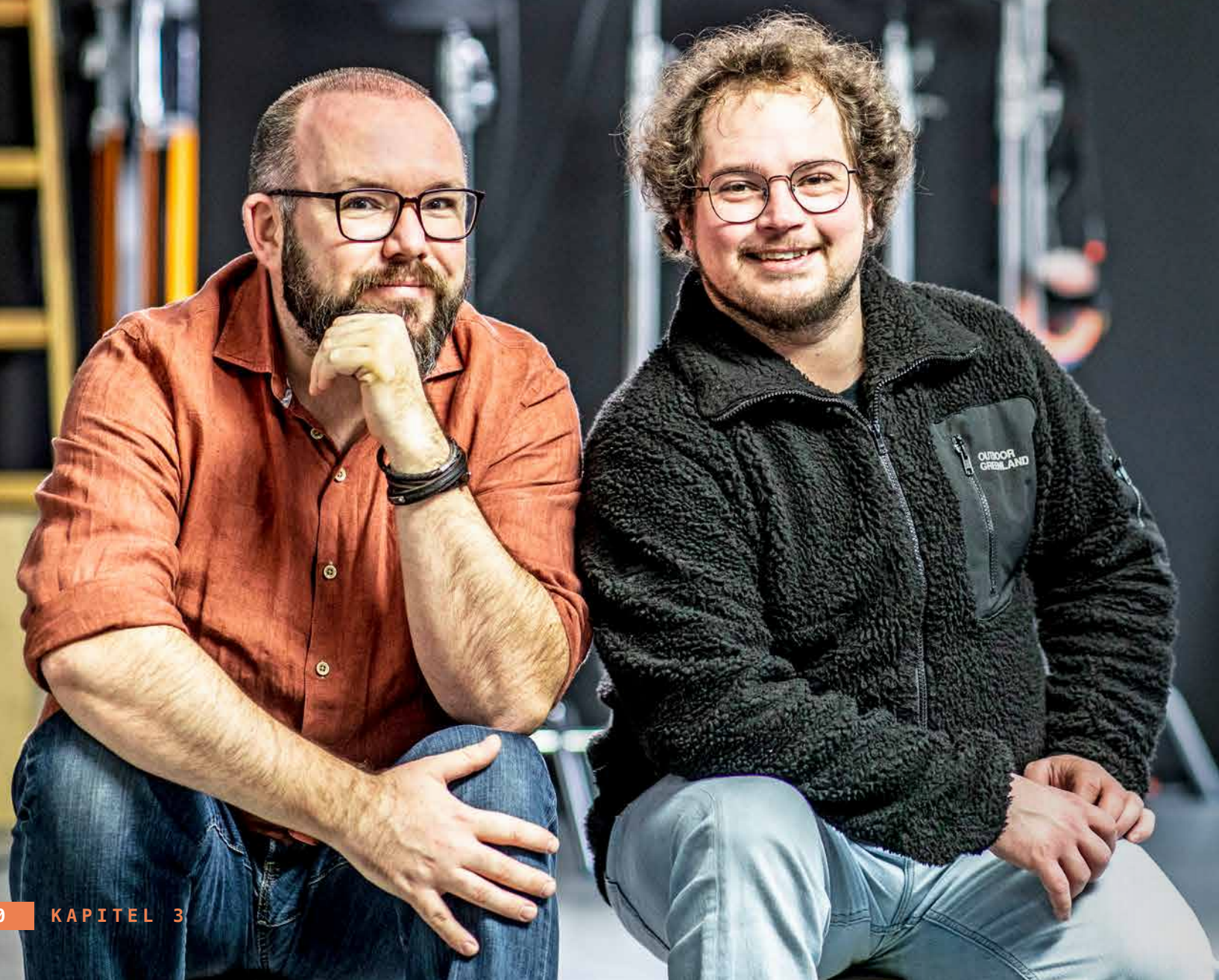
3. SOUND LAB MUSICON

Roskilde Kommune arbejder strategisk med at udvikle byens position som musikby. Roskilde Festival er et brand og en økonomisk vigtig begivenhed for hele byen, som samtidig har mange initiativer, som integrerer musik i hverdagen for både unge og ældre.

På Musicon blev erfaringerne fra tidligere innovationsforløb i 2022 videreudviklet til et program for iværksættere inden for musik og lyd. Musicon-sekretariatet gik sammen med Erhvervshus Sjælland og skabte Sound Lab Musicon.

Projektet fik støtte af Roskilde Festival og størstedelen af det etablerede musikmiljø i Roskilde. 12 iværksættere fik over et halvt år undervisning, sparring og netværk foruden behind the scenes-arrangementer på både Roskilde Festival, Danish Songwriting Academy og flere andre lokaliteter i musikbyen Roskilde.

VOKSEVÆRK I KONTROLLERET KAOS

For seks år siden rykkede Kristian Emil Petersen (t.v.) og Stefan Cavalieri ind i Vækstfabrikken. I dag driver de en velvoksen virksomhed, som får masser af impulser fra den kreative bydel – og som selv giver god energi retur.

Kan I beskrive Musicon med tre ord?
Kristian og Stefan: Kreativ kultur, iværksætteri og kontrolleret kaos.

Stefan: Koncentrationen af kultur og kreativ udfoldelse er høj. Her er samlet meget på et lille areal.

Hvad er det, der gør miljøet særligt her?

Kristian: Det er et område, som man tager til for at opleve noget. Eksempelvis er det på vej til at blive et sted, man tager til for at købe kunst og kultur. Vi har selv en plakatshop på vej, som vil nyde godt af det – og bidrage til det.

I voksede ud af bydelen, men kom tilbage efter et års tid. Hvorfor?

Kristian: Vi har kortvarigt boet ved gågaden i Roskilde. Der var alting meget mondænt.

Men når man laver film, har man også nogle gange brug for at lave rekvisitter. Det støjer og sviner, når man bygger og hamrer og spray-maler. Og det var der ikke plads til dernede. Så det var fedt at komme tilbage til Musicon. Her er altid velvilje til at udvikle og kreere.

Stefan: Ja, her generer vi ikke nogen. Og så sker der hele tiden noget nyt. Det ser måske lidt kaotisk og forskelligt ud. Alligevel spiller det hele sammen. Som kreative medarbejdere er det et spændende område at udforske.

Hvad betyder området for jeres virksomhed?

Kristian: Når man kommer tættere på og kradser lidt i overfladen, opdager man alle de små perler. Derfor har vi også en tradition for, at hele virksomheden går en kort tur hver eftermiddag. Så kommer vi rundt i området og får energi til at være kreative resten af dagen.

Stefan: Vi bliver influeret af miljøet på alle mulige måder. Det er vigtigt for os, at medarbejderne tager området til sig. Og når vi går tur, møder vi også de andre aktører.

Hvorfor valgte I at stifte virksomhed på Musicon?

Kristian: Muligheden for at være med i Vækstfabrikken var en af årsagerne til, at vi slog os ned her i 2016. Med det tilbud fik vi en masse fordele. Særligt vækstprogrammet Startup Masterclass, som vi var med i via Vækstfabrikken og Erhvervshus Sjælland. Det har gjort os i stand til at gå mere analytisk til værks og se vores virksomhed udefra.

Hvad betyder det for jer og jeres medarbejdere at holde til i bydelen?

Kristian: Grafisk Afdeling står på to ben: NGO-Danmark, som vi arbejder for, og så Musicon-bydelen, som vi bor i og er en del af. For os som ejere er det vigtigt, at medarbejderne er gode ambassadører for begge dele af virksomheden.

Stefan: Vi bruger også det, at vi hører hjemme på Musicon, som en samtalestarter over for kunder. Det er altid en god icebreaker, når vi fortæller historien. Og det er med til at understrege, at vi er en kreativ virksomhed.

I har en mission om at hjælpe jeres kunder i den rigtige retning. Hvordan hjælper I Musicon i den rigtige retning?

Stefan: Vi prøver at deltage aktivt og støtte op om miljøet. Det er et lokalsamfund, der skal dyrkes. Derfor prioriterer vi at deltage i aktørmøder, fester og andre aktiviteter, der skaber netværk. Vi kommer også til at bidrage mere udadvendt, når vi åbner vores plakatshop.

Kristian: Vi er også med til at påvirke bydelen gennem grafisk design. Vi har lavet design til bydelsfesten Ra-

balder og til Selvstarter-programmet for studerende iværksættere. Derudover har vi hjulpet flere af virksomhederne med deres vinduesskiltning. Så vores produkter er synlige, selv om man ikke nødvendigvis ved, at det er Grafisk Afdeling, der står bag.

Hvad er jeres største oplevelse i bydelen?

Stefan: Jeg vil sige, da vi startede for seks år siden og oplevede det stærke fællesskab, der er her. Det gjorde indtryk.

Kristian: Og så har kommunens velvilje i forhold til at finde egnede lokaler – ad flere omgange – været positivt. Det viser, at man virkelig gerne vil tiltrække iværksættere og kreative virksomheder.

Hvilket råd vil I give videre til andre, der gerne vil udvikle et erhvervmiljø i et nyt byområde?

Kristian: Læg kommunens iværksætterservice lige midt i det hele. Og gå ikke på kompromis med visionen og kvaliteten for hele bydelen. Få investorer og developere med på de rette projekter, som er værdibaserede og bidrager til at skabe en identitet for området på den lange bane.

Stefan: Selv om man ikke kan tvinge folk, så burde det også være obligatorisk at deltage i fællesskabet. At få alle med gør bare området federe.

AT VI HØRER HJEMME PÅ MUSICON, ER MED TIL AT UNDERSTREGE, AT VI ER EN KREATIV VIRKSOMHED

Stefan Cavalieri

BLANDEDE BOLSJER

Byrum og haller til events. Gader til ophold, leg og rislende regnvand. Arkitektur med integreret kunst, industrielle spor og genbrugte materialer. På Musicon er posen med løsninger blevet rystet grundigt. Derfor finder du også boliger til alle typer beboere dør om dør med foreninger, fritidsliv, handel, kontorer og kulturtilbud.

Det kombinerede bolig- og erhvervsbyggeri Rytmegruppen er med til at sætte kulør på bydelen og understreger den mangfoldige arkitektur.

RYST POSEN

Den sydlige del af Roskilde, hvor Musicon ligger, er præget af mange almene boliger, store uddannelsesområder, bilforhandlere og industri. Omdannelsen af den tidligere industrigrund er derfor udset til at fungere som en motor, der kan sætte gang i et løft af hele sydbyen. I den proces er mangfoldighed et nøgleord.

Hal 7 er en af de gamle haller fra industriens tid, som er renoveret og nu bliver brugt til events og foreningsliv.
Foto: Grafisk Afdeling

Handel og kontorerhverv i klon-dike-stil, spektakulære kulturbyggerier, rustikke industrihaller med kreative miljøer og boligbyggerier med varierede højder, linjer og materialer. Musicon er langt fra skabt ud fra den store lærebog om arkitektur og byrum.

Blandede boligbolsjer

I udviklingen af Musicon har fokus i høj grad været på at blande erhverv, kultur og foreningsliv med forskellige boligtyper. Kollegieværelser, ungdomsboliger og tiny living i skibscoutinere blander sig med ejerboliger i form af townhouses, rækkehuse og både leje- og ejerlejligheder. Også Roskilde Festival Højskole med sine elev- og lærerboliger gør området dynamisk.

I forhold til det visuelle udtryk er der ligeledes gået utraditionelt til værks.

"I stedet for at fastlægge en samlet designlinje for bydelen, har vi valgt at hylde det mangfoldige og legende," fortæller Gunilla Stine Rasmussen, der er arkitekt i Roskilde Kommune og gennem en lang årrække har været projektleder i Musicon-sekretariatet.

Småt er godt

"Et centralt greb til at skabe variation har været at give plads til mange forskellige bygherrer, og derfor er området blevet delt op i relativt små byggeretter," siger Gunilla Stine Rasmussen.

Alle projekter har en øvre grænse på 10.000 etagemeter, og der bygges i højden langs hovedgaden, Rabalderstræde, mens bebyggelserne toner ned mod periferien af området. Ved at dele udviklingen op i mindre bidder med flere forskellige bygherrer kommer der også flere arkitekter på banen, hvilket giver variation i det arkitektoniske udtryk, som i stort omfang dog forholder sig til områdets industrielle historik og identitet.

Tid begrænser risiko

Ved byggerier med ekstra kompleksitet har Roskilde Kommune flere gange benyttet sig af projektudviklingsaftaler. Det har givet ejendomsudviklere tid til at udvikle en robust programmering og holdbar en business case gennem dialog med potentielle slutbrugere.

Kommunen har også sammenstykket aftalegrundlag, så det at bygge noget, der er svært, er blevet koblet med eksempelvis boligbebyggelser, som ofte er mere attraktive for investorer og udviklere.

TIL FOLKEFEST OG SPONTANE EVENTS

Søjlepladsen og Hal 9 udgør sammen med Ragnarock Musicons kulturelle centrum

Centralt i Musicon-bydelen ligger Søjlepladsen. Den er spektakulært indrammet af to rækker betonsøjler, som bar et kranspor, da der blev produceret betonelementer i Hal 9. I dag er Hal 9 med sine 1.800 m² og et rå, upoleret look den største og mest imponerende industrihal i området.

Både Hal 9 og den mindre Hal 7 er fra 2008 blevet anvendt til et utal af forskellige arrangementer – fra kunstinstallationer, danseforestillinger og optagelse af musikvideoer til markeder, messer, fester og udstillinger.

Lejeprisen er lavere for foreninger end for virksomheder, og indtægterne er gennem alle årene blevet geninvesteret i udviklingen af Musi-

con-bydelen. Flere steder langs Rabalderstræde er der etableret el-udtag, der gør det enkelt at opsætte små scener eller en salgsbod, så flere kan bidrage til en ekstra oplevelsesrig event.

Plads til små indslag

Musicon er dog i lige så høj grad skabt til mindre arrangementer. Både Ragnarock, KunstSmedjen og Roskilde Festival Højskole har gode rammer til fx foredrag og koncerter.

Udendørs kan kultur og events udfolde sig i gader og små lommer i byrummet, eksempelvis i en åben container i Containerstriben, på en lille scene i Rabalderparken og i en dome ved kunstmiljøet på Bagtæppet.

ET FÆLLES KULTURHUS

Da Roskilde Kommune satte gang i renoveringen af Søjlepladsen, gik forskellige aktører i bydelen sammen. Museet Ragnarock og en række andre aktører i bydelen havde hver især interesse i at aktivere pladsen i forskellige sammenhænge. På den måde blev der udviklet et sammenhængende eventbyrum på tværs af museets forareal 'Den Røde Løber' og Søjlepladsen, som kan danne rammen om alverdens aktiviteter i forskellig skala. Projektet er støttet af Lokale- og Anlægsfonden.

FØLG VANDET

Når det regner på Musicon, er det fascinerende at hoppe i regntøj og gummi-støvler og gå på opdagelse i vandets sindrige veje. Du kan følge det på tværs af bydelen, som fungerer som én stor klimatilpasningsløsning.

Vandet pibler, risler, fosser, klukker og sprøjter på Musicon. Bydelen bliver udviklet inden for rammerne af Roskildes eksisterende kloaksystem. Derfor var det en forudsætning for omdannelsen af området, at regnvand skal adskilles fra øvrigt spildevand og tilbageholdes, indtil der er ledig kapacitet i de omgivende rør.

Så i stedet for at strømme i rør under jorden er vandet tænkt ind som et rekreativt element.

Tidlig omtanke nødvendig

"Opgaven med at bearbejde terrænet, så regnvandet alle steder løber i den rigtige retning, skal indarbejdes tidligt i designprocesserne for at lykkes godt," siger Marianne Wibholm, der som landskabsarkitekt i Roskilde Kommune har ansvar for områdets overordnede byggemodning.

De mange regnvandsløsninger er blevet udviklet på et tidspunkt, hvor få fagfolk havde erfaringer med disciplinens praktiske udførelse. Det har derfor været 'learning by doing'

NÅR ENDEN ER GOD ...

I den mere kuriøse del finder man numseformede sæder i alle størrelser støbt i Rabalderparkens vandtrappe. Den rekreative trappe udgør regnvandets sidste del af rejsen fra Musicon via kanalerne ned til parkens sø. Sæderne er det lokale kunstmiljø bidrag til den prisvindende park.

både i kommunens anlægsprojekter og i de private byggerier.

"Til gengæld står vi i dag med en bydel, der kan fungere som fysisk eksempelsamling for fagfolk, der søger inspiration og erfaringer til regnvandsløsninger," fortæller Marianne Wibholm.

På Musicon er regnvandet synligt overalt. Bydelen hælder fra øverste højre hjørne på billedet (nordvest) mod Rabalderparken forrest til venstre (sydøst).

1. RABALDERPARKEN – TIL VAND OG LEG

I en terrænplan for hele Musicon blev et tidligere grusgravningsareal udpeget som områdets lavningspunkt. Her kan regnvandet samles og forsinkes. Anlægget i Rabalderparken er dimensioneret til at klimasikre Musicon, men regnvandskanaler og bassiner er også designet til rekreative formål. Derfor er der blandt andet skatebowl, hængekøjer, trampoliner, gynge, grillpladser, rutsjebane og bænke.

3. HOVEDGADE SOM VANDVEJ

Allerede tidligt i udviklingen af den nye bydel blev den nord-syd-gående Rabalderstræde valgt som samlende regnvandsrende for Musicons vestlige del. Ved kraftige regnskyl samles vandet fra mange render og danner en rislende strøm i den ene side af vejen, som er flankeret af en særlig høj vejkant.

Mod syd – ud for Hal 12 – forsvinder vandet gennem en stor rist og dukker op i asfaltkanalen, der leder ind i Rabalderparken.

2. DOBBELT FUNKTION TIL KANAL

Idéen om et gøre regnvandsanlægget til en rekreativ oase blev testet hos skaterne i Hal 12. De så hurtigt potentialet. Kommunen og forsynings-selskabet rejste penge til et projekt, hvor der blev lagt beton af den fineste, skatebare kvalitet i en del af kanalen og i bowlen.

Arkitekt og skater Søren Nordal Enevoldsen blev tilknyttet, og et sjak af 'betonrotter' blev fløjet ind fra USA for at støbe og glitte betonen til perfektion.

4. BLOMSTRENDE BEDE

Mellem rustent jern fra gamle kranspor og patineret beton er der anlagt forsænkede bede, hvor vandet holdes tilbage ved voldsomme regnskyl.

Mens noget af vandet siver nedad, render andet videre ud mod gaderne. Nogle steder er der gravet kanaler og bygget regnvandstrapper, og fra et hævet bed på Rabalderstræde sikrer et indbygget cirkulationsanlæg, at der risler vand langs gaden selv i tørvejr.

5. GRØNNE TAGE

Mange private bygherrer har taget Musicons bæredygtige profil til sig. Blandt andet er der 'grønne tage' på Musicon-kollegiet, der i 2010 blev indviet som bydelens første boligbyggeri. Her er alle skrå tagflader udført med vegetation, der forsinker og begrænser mængden af vand, der siver videre ud i regnvandssystemet.

Også Roskilde Tekniske Skole har grønne tage på de nye værkstedsbygninger, som blev indviet i 2020.

LEG PÅ ET TEKNISK ANLÆG

♦ Rabalderparkens regnvandsanlæg består af 445 meter vandkanaler og tre regnvandsbassiner. ♦ Anlægget fylder i alt 40.000 m² og kan rumme 23.000 m³ regnvand. ♦ Den tekniske del af regnvandsanlægget er realiseret i partnerskab mellem forsynings-selskabet Fors og Roskilde Kommune. ♦ I samarbejdet blev en yderligere funktion føjet til parken i form af jorddeponi, idet forurenede jord fra udgravningen af de tre bassiner er indbygget i parken som landskabelige bakker. ♦ Roskilde Kommune vandt i 2012 Byplanprisen for realiseringen af Rabalderparken sammen med den samlede byudviklingsstrategi for Musicon.

MUSICON OG KUNST I BLODET

*VI ER EN DEL AF EN STØRRE
TING, SOM IKKE KUN HANDLER
OM VORES EGNE INTERESSER.
VI SER OS SELV SOM BYDELENS
KULTURHUS.*

Erik Schwarzbart

Erik Schwarzbart kalder sig selv social entreprenør. Som daglig leder af KunstSmedjen arbejder han for at udvikle fællesskaberne, så de rækker ud i hele bydelen. Målet er at fastholde og udvikle KunstSmedjen som et kreativt kulturhus for hele Musicon.

Beskriv Musicon med tre ord

Sammenhæng, udvikling og nærhed. Nærheden er en forudsætning for, at vi kan spille pingpong med hinanden og fortsat udvikle bydelen. Hvis vi pludselig ikke ser hinanden mere, så begynder det at stivne.

Hvorfor endte du på Musicon?

Jeg har været involveret i kulturlivet i Roskilde i mange år og kendte i forvejen forvaltningen i kommunen og kunstnerne i byen. Jeg havde i en årrække haft min kunstske i et fredet område med skøn natur. Det var så smukt, at det næsten stod stille. Men jeg manglede den urbane puls. Heldigvis var der en fra Roskilde Kommune, som prikkede til mig og sagde: "Du skal tage et kig på den gamle betonfabrik".

Hvad var dit første indtryk?

Jeg kunne godt se, at der var nogle muligheder. Da jeg så idégrundlaget, tænkte jeg, 'hvis det her holder ... Det var meget flot beskrevet, men også en smule utopisk. Min erfaring med kommunal administration og bureaukrati gjorde mig lidt skeptisk. Men jeg var eventyrer nok til at hoppe på.

Hvordan var det at være blandt de første til at indtage området?

At Musicon havde sin egen 'forvaltning' i form af Musicon-sekretariatet, det var genialt. De kommunale folk, jeg mødte herude, brændte også for stedet og udviklingen på en helt anden måde, end jeg ville have mødt oppe på rådhuset. Så der var nogle medspillere.

Hvordan gik du til opgaven?

Jeg havde allerede min kunstske, og sideløbende oprettede vi foreningen Kunst på Musicon. Vi fik Tømrerværkstedet, som lå mellem Hal 7 og 9 – der, hvor Ragnarock ligger nu.

Der indrettede vi atelierer, en café og et stort galleri. Det tog over et halvt år at gøre i stand, og det kunne kun lade sig gøre, fordi Musicon-sekretariatet støttede helt enormt og var positive på alle mulige måder. De holdt gejsten oppe hos os.

I blev så nødt til at flytte, da Ragnarock skulle bygges. Hvad betød det?

Efter tre aktive år fik vi plads i Hal 1. Vi forsøgte at overleve som forening, men vandet stod ned alle steder, og det sejlede. Foreningen blev sprængt i atomer. Vi var dog en lille, hård, sej kerne, der blev tilbage. Musicon var gået i blodet på os. Så vi lod os ikke slå ud og sagde: "det skal sgu lykkes".

Hvordan kom I videre derfra?

Meget hurtigt lejede jeg den gamle opsynsbolig, som lå ved siden af smedjen. Der fik jeg reddet kunstske, og foreningen fik lov at låne lokaler. Vi lejede os også ind i smedjen, som blev brugt til koncerter og fester og meget andet. Efterhånden fik vi indrettet os og bygget foreningen op igen.

Hvad har været de største milepæle for foreningen og KunstSmedjen?

Fra 2019 deltog vi i et treårigt forskningsprojekt under Aarhus Universitet. Det satte skub i vores idéudvikling, for eksempel i forhold til vores demokratiske principper.

Nu fungerer vi som et sociokrati, altså med en helt flad struktur. Hele husets funktion er delt op i syv selvforvaltende grupper. Vi har nedbrudt rammerne, så vi ikke kun arbejder med kunst men med liv.

Hvordan er sammenhængen med resten af bydelen?

Her på Musicon er der sammen-

hæng mellem institutioner, foreninger, erhvervsliv og beboere. Derfor bliver kunstmiljøet heller ikke bare en lille, selvfed boble. Vi er en del af en større ting, som ikke kun handler om vores egne interesser. Vi ser os selv som bydelens kulturhus. Som et bydelshus.

Hvordan vil du beskrive dit eget bidrag til områdets udvikling?

I dag ser jeg mig selv mere som social entreprenør end som kunstner. Jeg bygger fællesskaber op. Og selv om jeg bliver 75 år næste gang, vil jeg stadig bruge kræfter på at få bydelshuset til at være et hjerteslag på Musicon.

Hvordan ser du kunstmiljøets fremtid i bydelen?

Jeg håber, at vi kan bevare et sted som det her – et hjørne, en kreativ zone, som hele tiden er i udvikling. At det hele ikke bliver færdigstøbt, for så stivner bydelen. Jeg tror på, at vi stadig kan gribe de nye beboere og aktører og bevare landsbyfornemmelsen i den her del af Roskilde.

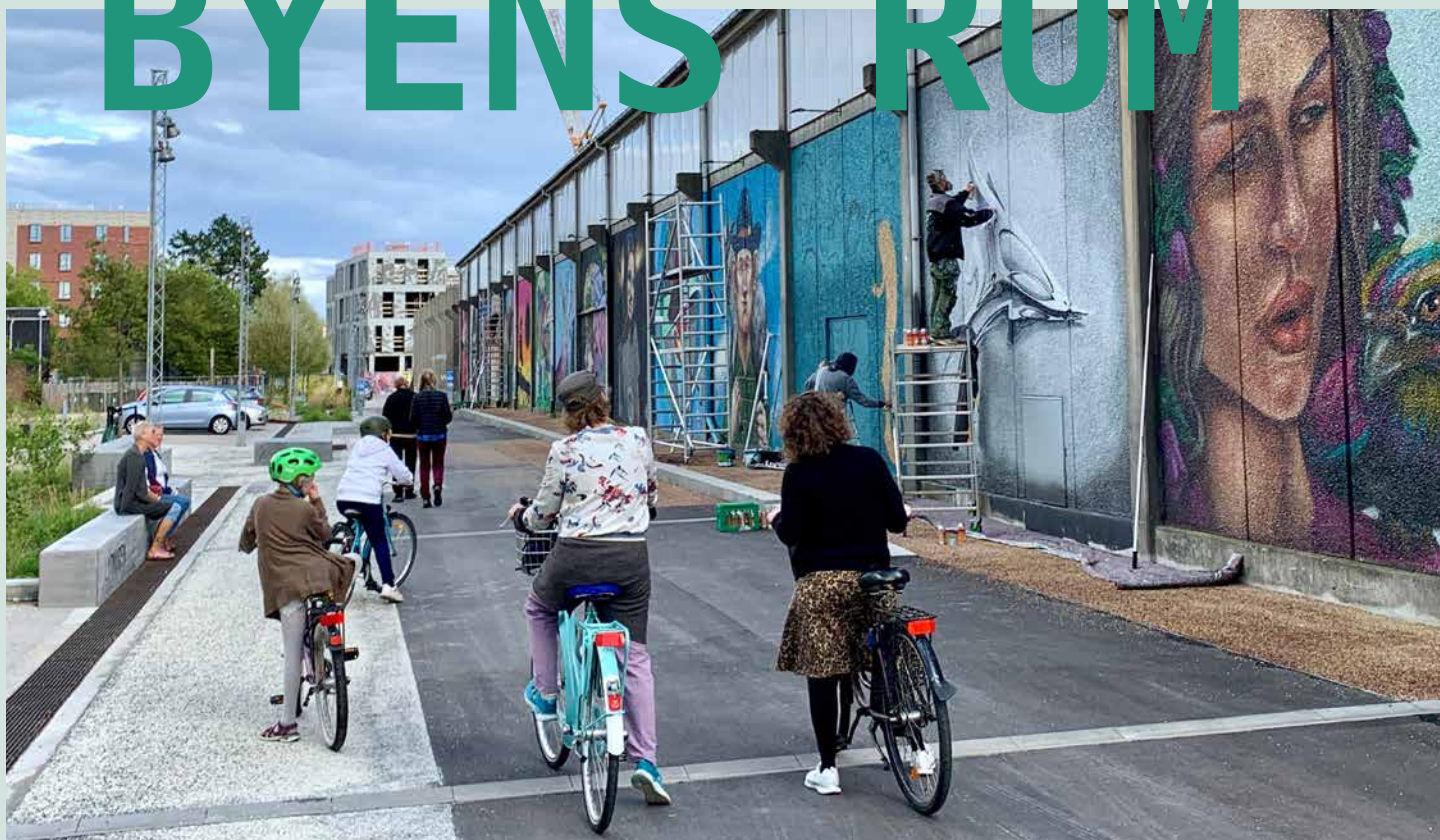
FAKTA

♦ KunstSmedjen holder til i en gammel smedje i en midlertidig, kreativ zone. ♦ Stedet har åbent hver dag og rummer et medlemsstyret kunstværksted, kunstneratelier, galleri, en scene og en café. ♦ Der er mange offentlige arrangementer og fokus på bæredygtighed, musik, teater og meget andet. ♦ Det er foreningen Kunst på Musicon, der driver KunstSmedjen med Erik Schwarzbart som daglig leder.

Erik Schwarzbart har været med til at bygge Kunstmiljøet på Musicon op og er daglig leder af KunstSmedjen. Foto: Grafisk Afdeling.

KUNST I BYENS RUM

Gadegalleriet på nordsiden af Hal 9 får løbende nye værker. Institut for Urban Kunst kuraterer og hyrer kunstnere ind.

På Musicon skal der være plads til et bredt udsnit af kunstscenens udtryksformer med både midlertidige og blivende værker. Derfor har kreative ildsjæle fået råderum til at udforske og udvikle sig i bydelen – både før, under og efter byggekranernes indtog.

De tidligere industrihaller og udearealer på den gamle Unicon-grund har siden Roskilde Kommunes køb i 2003 dannet ramme om mange events inden for dans og kunst. Midlertidige aktiviteter og installationer har skabt opmærksomhed og trukket mange besøgende til bydelen. På den måde har de kreative projekter skabt værdi her og nu og samtidig fungeret som katalysatorer for kunst og kultur i den varige by.

I takt med at bydelen færdigudvikles, udfordres balancen mellem det varige og det dynamiske, det fornuftsbetonede og det legende. Derfor udarbejdede kommunen i 2020 en kunstprofil for Musicon, der slår fast, at kunsten fortsat skal være del af bydelens DNA.

Kunst integreret i bygninger

Musicons kunstprofil har særligt fokus på at få integreret kunst i nye bygninger og byrum. Kommunen har blandt andet selv ladet kunstneren Ane Lykke komponere et billedkunstnerisk værk som en del af en støjskærm ud mod Holbækmotorvejen.

Med kunstprofilen som afsæt er der truffet beslutning om, at alle fremtidige byggeprojekter i bydelen skal have kunst integreret. Værdien af udsmykningen skal minimum være 1 % af totalentreprisesummen.

Kunstprofilen blev udviklet i samarbejde med Roskilde Festival Gruppen og Museet for Samtidskunst, der hver især bød ind med vigtige kompetencer og erfaringer. De to partnere sikrer også en forankring i bydelen.

5 KUNSTNERISKE NEDSLAG

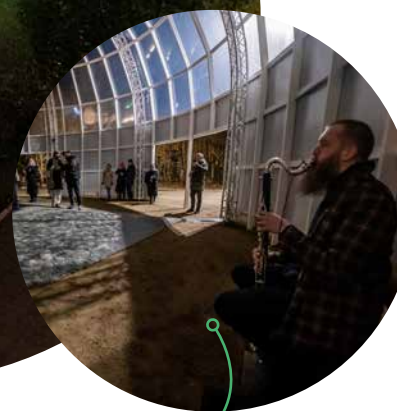
Går du en tur rundt på Musicon, finder du kunst i mange hjørner og med vidt forskellige udtryksformer. Og rammerne er sat for mere kunst i bydelen fremover.

1. På Rabalderstræde er en seksetagers erhvervsbygning udsmykket med et ansigt, der er tegnet af Christian Lemmerz. Med en særlig teknik er tegningen printet ind i betonen. Værket kan opleves i mindre udgave – og uden vindueshuller – i erhvervshusets foyer.

2. Forlader du bydelen til fods eller på cykel ad Musiconstien til Roskilde Station, vil du opleve en belysning, der er brugt kunstnerisk som et stemningsskabende element. På et pumtrack langs stien er lyssætningen interaktiv og skifter farve, så cyklister på sporet får malet en lysende hale efter sig.

3. I museet Ragnarocks patio kan du gå på opdagelse i et fandenivoldsk kunstudtryk med værker af Rose Eken. Et vægmaleri strækker sig over siderne af en bevaret silo, og i museets gård- rum er der her og der, hvad der til forveksling ligner efterladenskaber fra en vild festival: dåser, flasker, skodder, udtrådte sko og gaffatape – alt sammen støbt i bronze.

4. I området omkring Pulsen og Bagtæppet står lysinstallationer af kunstnerfællesskabet Illutron. Embryo og Inner Glow giver lys og oplevelser i de mørke timer og fungerer som pejlemærker for den videre udvikling af de dele af bydelen, hvor der endnu ikke er bygget nyt.

5. Et areal op mod Musicon-skoven

er for en 10-årig periode reserveret til kunst og kreativitet. Museet for Samtidskunst er rykket ind i området, et fællesskab for kunsthåndværkere udstiller og sælger brugskunst, og en dome, der er en tidligere kunstinstitution fra Roskilde Festival, tilbyder plads til skiftende events.

FAKTA

► Roskilde Kommune etablerer i alt 10-12 ressourcepladser i Musicon-bydelen. ► De tre første affaldsskure er opført med 90 % genbrugsmaterialer, som har reduceret CO₂-aftrykket med 40 %. ► Der er sparet ressourcer ved at lade pladefundamentet 'svømme' på det eksisterende underlag uden at bortkøre store mængder forurennet fyldjord og erstatte med jomfruelige grusmaterialer.

TIL GENBRUG OG FÆLLESSKABER

Musicons affaldsskure står nærmest demonstrativt og råber 'se mig'. Her bliver affaldet ikke gemt væk – tværtimod. De sprælske skure giver både miljømæssige gevinster og fremmer fællesskaberne i bydelen.

I Musicon-bydelen opfører Roskilde Kommune affaldspladser til deling mellem både boliger og erhverv. Når bruges daglige affaldssortering samles på fælles pladser og i fælles ordninger om tømning, bliver der sparet plads, og opmærksomheden om ressourcerne øges. Desuden bliver kørslen med skraldebiler mindre.

Affaldsskurene er opført af genbrugte byggematerialer, der primært er 'høstet' fra en tidligere industrihal og to øvrige bygninger på Musicon. Ved en gennemgang af bygningerne blev de interessante materialer kortlagt og beskrevet – herunder hvordan

de skulle håndteres nænsomt under nedrivningen og oplagres i en del af industrihallen, der er blevet bevaret. Store mængder beton fra hallen blev samtidig knust på stedet, og en del af det blev sorteret i kornstørrelser, der gjorde det egnet til genindstøbning i ny beton.

Ud over cirkularitet i byggeriet har Musicon-sekretariatet arbejdet sammen med aktører og beboere i bydelen for at gøre pladserne til indbydende byrum, der styrker motivationen for at agere grønt i fællesskab med andre. Derfor er der faciliteter til deling, bytte eller dyrkning.

DERFOR BOR VI PÅ MUSICON

JESPER KOERSTZ JENSEN
P.t. i lejebolig.
Kommende beboer i bofællesskabet Rullestenen

Det var en tilfældighed, der gjorde, at Jesper sammen med sin kone og to små børn flyttede til Musicon i foråret 2018.

Hurtigt blev de dog så glade for at bo her, at de nu har købt bolig i det kommende bofællesskab Rullestenen.

"Det er enormt inspirerende at være et sted, der gror. Bydelen vokser frem rent fysisk, og ånden er, at man bakker op om hinandens idéer, så drømme kan blive til virkelighed."

Det var især overraskelsen over, hvor fedt det er at bo tæt i et bilfrit miljø, der overbeviste familien om, at deres børn skal vokse op på Musicon.

"Vi troede, vi var meget mere private, men opdagede så, hvor godt vi kan lide at bo sammen med andre - og her er tænkt fællesskaber ind alle steder."

CATHRINE ENGELBERTH OLSEN
Lejebolig i byggeriet Haveje midt på Rabalderstræde

Det lå ikke i kortene, at Cathrine igen skulle bo i barndomsbyen Roskilde efter flere år i Århus, København, USA, England og Spanien. Men Musicon gjorde det anderledes.

"Musicon er en urban landsby. Her er masser af kreativitet og mennesker, der får ting til at ske. Stemningen er uformel, vi smiler og hilser på hinanden, og det er nemt at skabe kontakt."

Fra Cathrines etværelses lejlighed har hun få hundrede meter til både sang og dans, og hun har derfor genoptaget sine tidligere interesser.

"Her er så mange muligheder, og det handler bare om at gribe dem. Jeg ønsker, at vi beboere gør os til aktive medskabere og udnytter, at her kan være kort vej fra idé til handling. Hvis vi kommer med det, vi kan og vil, er her en hel masse andre til at støtte op om det."

JENS PETER OLSEN
Ejerlejlighed i Bifaldet

Jens Peter og hustruen Anne købte en lejlighed på Musicon, da deres børn var flyttet hjemmefra, og de selv ønskede en bolig tæt på Roskilde Station.

"Vi faldt for Musicon, og gennem de tre år, vi har boet her, har vi ikke fortrudt, at vi byttede huset med fjordudsigt ud med udsigten over en tidligere betonfabrik."

Jens Peters bekymring var, hvordan han skulle klare sig uden et værksted, men det blev løst af værkstedsfællesskabet Orange Makerspace.

"Jeg vænnede mig hurtigt til at deles om maskinerne, og det er virkelig inspirerende at mødes med andre, der er nørder på hvert sit felt. Jeg har blandt andet bygget reol til vores lejlighed og deltager hver tirsdag i fælles projekter i værkstedet."

LILLIAN OLSEN
Lejelejlighed i Container Living

Da Lillian flyttede ind i sin mikrobolig på 30 m², kendte hun allerede Musicon ud og ind fra sit mangeårige arbejde i værestedet Makers Corner.

"Jeg kan helt ærligt bare lide området og dets mange forskellige mennesker så godt, at jeg ikke havde lyst til at tage herfra, når arbejdsdagen sluttede."

Lillian havde derfor holdt godt øje med, hvad der blev bygget af nye boliger, og valgte containerbyggeriet, fordi hun her kan bo billigt, enkelt og i en særlig æstetik, der er formet af den praktiske løsning. Lillian foretrækker også selv at gå praktisk til værks.

"Jeg har netop meldt mig ind i et nystartet, grønt nabofællesskab fordi jeg ønsker, at vi beboere tager ansvar for bydelen og sammen finder gode og bæredygtige måder at gøre ting på."

UPCYCLING PÅ DEN HELT

STORE KLINGE

Udviklingen af Musicon kan ses som ét stort 'upcycling'-projekt. Mange af de oprindelige bygninger bevares eller pilles nænsomt fra hinanden for at indgå i nye byggerier og byrum. Samtidig bliver der ryddet op efter tidligere tiders industri, inden arealet får fornyet værdi i form af byliv og natur.

Den upolerede æstetik, der præger Musicon, er ikke tilfældig. Bæredygtig tankegang præger hele byområdet, der vokser frem på den tidligere industrigrund.

Mange elementer fra områdets fortid får lov at bestå. Nogle bliver sat i stand, andre får nyt liv som materialer i byggerier og byrum.

Alle projekter skal bidrage til CO₂-reduktioner og til et rart lokalt miljø. Ud over at indtænke håndtering af regnvand på en klimasikret måde sker det ved, at alle beboere, foreninger og virksomheder indgår i fællesordninger for parkering og affald. Det skal understøtte og motivere til en bæredygtig adfærd i bydelen.

Kravene stiger

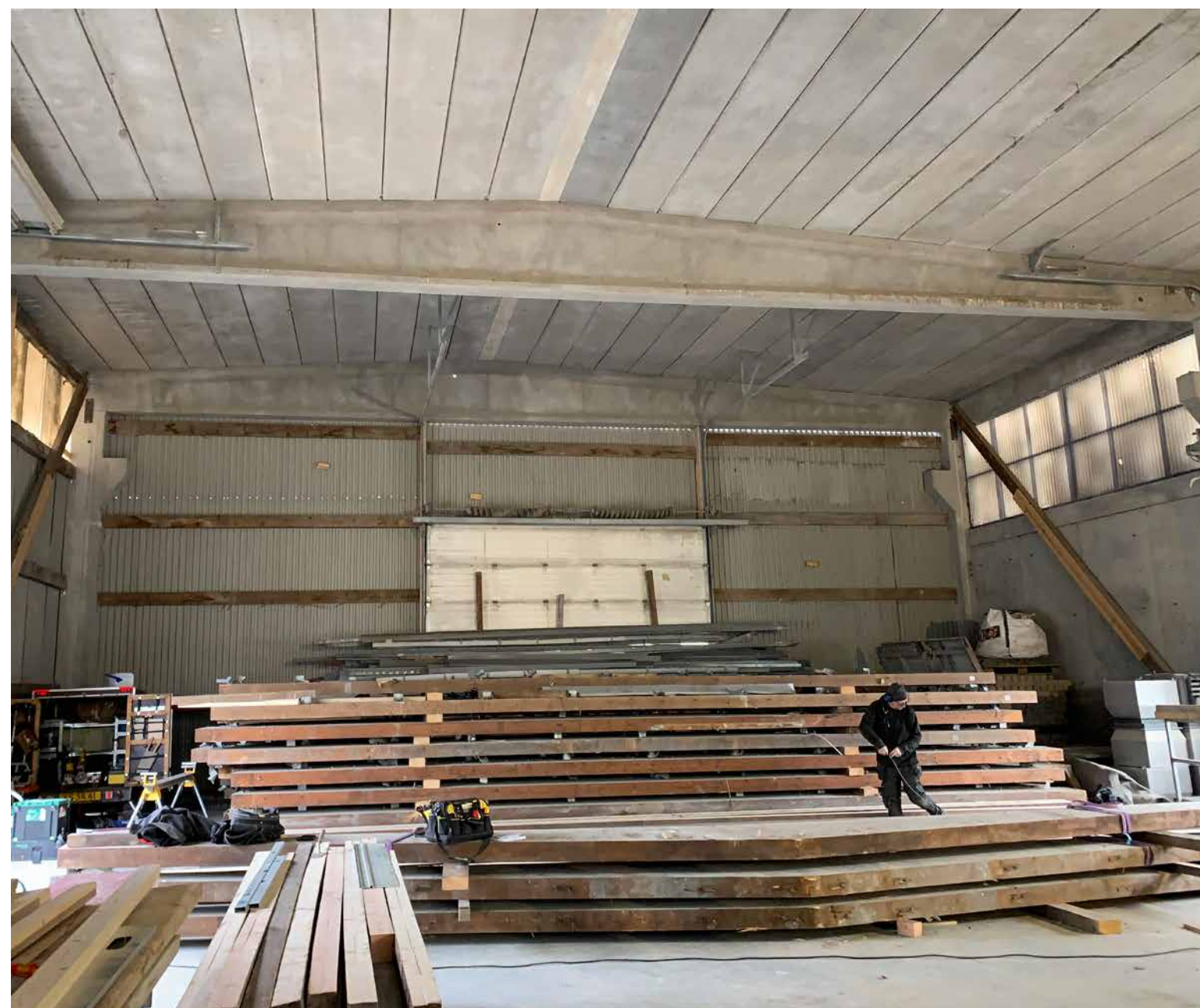
Ambitionerne inden for klima og bæredygtighed har ikke fra starten af været håndfaste og målbare. I stedet har de eksisteret som en interesse for at anvende Musicon som testlaboratorium.

I takt med bydelens udvikling er stadig flere udviklere og investorer blevet interesseret i at opføre byggerier på Musicon. Dermed har kommunen også fået bedre mulighed for at konkretisere og løfte ambitionerne på en række områder.

"Byrådets stærke vision for Musicon har givet forvaltningen albuerum til at eksperimentere og påtage sig en del af risikoen i projekterne," fortæller Klaus Kellermann, der er arkitekt i kommunen. Han fortsætter:

"I opgaveløsningen har det været vigtigt for os at indgå partnerskaber med rådgivere og entreprenører, der selv har udvist interesse for at udfordre den sædvanlige praksis."

I udviklingen af de sidste områder, primært i Hal 12-kvarteret, bliver både private og kommunale byggerier nu mødt med krav om certificering af bæredygtighed på guldniveau. Desuden skal de overholde en ambitiøs grænseværdi for udledning af klimagasser.

Stort indskud i materialebank

Et midlertidigt materialedepot i en del af en gammel industrihal viste sig hurtigt at rumme flere potentialer end først antaget. Værdifulde byggematerialer er strømmet ind fra mange dele af kommunen. Nogle af materialerne er brugte, men i god stand. Andre er nye materialer, der er blevet i overskud ved byggerier.

Derfor råder kommunen nu over en materialebank, som man kan udvikle videre på. I første omgang er en del af materialerne omsat til bydelens første affaldsskure. Men også bydelens første parkeringshus rummer spor fra områdets fortid.

Samlesæt i stål

Ud over at bidrage til en grøn mobilitetsplan for området har det været en ambition at gøre byggeriet af p-huset så bæredygtigt som muligt. Bygningen er derfor opført i bærende stålkonstruktioner frem for beton og er designet med samlinger, der kan adskilles igen, så bygningsdelene vil kunne genbruges efter en eventuel fremtidig nedrivning.

En del af parkeringshusets gulvbeklægning er blevet støbt med lokalt genanvendt beton. Her bruger kommunen de erfaringer, der er hentet i bydelens affaldspladser, hvor bundpladerne har en hidtil uset andel af knust og genanvendt beton.

Fort sættes ►

Fortsat ...

Tung transport er minimeret

Under opførelsen af parkeringshuset er der desuden blevet gjort en vedholdende indsats for at reducere mængden af jordflytning. Det er lykkedes ved blandt andet at anvende betonblokke, der er gravet op af jorden, til ny beton. I stedet for at køre betonblokkene bort til et anlæg længere væk er materialerne blevet knust og genanvendt på stedet.

"Arbejdet med at sikre bæredygtighed i byggeriet handler i høj grad om at arbejde strategisk og kreativt med udbudsvilkår og risikohåndtering," siger Klaus Kellermann, der har været kommunens bygherre på parkeringshuset.

"I det næste parkeringshus, vi opfører, ønsker vi at gøre det trygt og attraktivt for de bydende entreprenører at beklæde facaderne med genbrugte tegl fra det lokale bibliotek."

I begge parkeringshuse bliver der også arbejdet med den sociale bæredygtighed for på én gang at etablere 'billige kvadratmeter' til foreninger og at give parkeringshusene en mere aktiv funktion i byen. I det første parkeringshus sker det med arealer til en parkourbane, en motorcykelforening og en bruger-drevet taghave. I det næste parkeringshus – i Hal 12- kvarteret – bliver der arealer til daglig skate og lejlighedsvis events.

Musicons første parkeringshus er opført som samlesæt i stål, der bærer beton-dækkene. Det kan skilles ad og er i øvrigt opført med øget loftshøjde. Dermed kan det ombygges til andre formål.

CO₂-BESPARELSER

► Ved opførelsen af Musicons første p-hus har kommunen sat fokus på byggeriets udledning af klimagasser med en livscyklusanalyse. ► Analysen har vist, at det er lykkedes via materialevalg, konstruktioner og samlinger at holde udledningen fra selve bygningen på et meget lavt niveau. ► Der er også sparet CO₂ i byggeprocessen bl.a. ved, at betonfyld opdaget på byggegrunden er blevet nedknust og genanvendt på stedet.

ET FÆLLES SPROG OM BÆREDYGTIGE INDSATSER

Med udbredelsen af FN's verdensmål fik Musicon-sekretariatet en god mulighed for at sætte nogle konkrete begreber og mål på det arbejde med bæredygtighed, som ligger i visionen for området. Der kom så at sige et fælles, verdensomspændende sprog i forhold til at kommunikere om indsatserne.

Arbejdet har primært taget udgangspunkt i disse fem mål. Hvor 8, 11, 12 og 17 bliver brugt til at navigere efter i konkrete projekter, fungerer mål nr. 13 – klimaindsats – mere som et overordnet mål, der binder de øvrige indsatser sammen.

Udgangspunktet er det lokale miljø. Men både aktører og kommune arbejder på løsninger, der også kan få effekt regionalt, nationalt og globalt.

VERDENSMÅL NR. 8: Anstændige job og økonomisk vækst

Et af hovedmålene for Musicon er at skabe 1.000 nye arbejdspladser fordelt på kreative erhverv, butikker, restauration, kultur, fritid og uddannelse. Disse arbejdspladser skal bidrage til at fremme lokal kultur og produktion. Roskilde Kommune støtter og skaber også iværksætter,

innovation og kreativitet i form af projekter som Vækstfabrikken, Selvstarter og Hackathon.

VERDENSMÅL NR. 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund

På Musicon arbejdes der på at skabe en både inkluderende og bæredygtig byudvikling. Det indebærer blandt andet at beskytte og bevare områdets kulturarv. Der bygges også tæt, hvilket mindsker behovet for infrastruktur, og gaderne er indrettet primært til bløde trafikanter. Samtidig giver en bred variation af boligtyper en stor mangfoldighed i sammensætningen af beboere.

VERDENSMÅL NR. 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Musicon er en del af EU-projektet

CityLoops, hvor kommuner fra flere europæiske lande arbejder på at udvikle ny praksis for materialestrømme. Det handler blandt andet om at genanvende byggematerialer fra tidligere bygninger som i Musicons p-hus og ressourcepladser. Men det handler også om at begrænse CO₂-udledningen ved at minimere kørsel af jord, grus og sand.

VERDENSMÅL NR. 17: Partnerskab for handling

På Musicon er samskabelse en af kerneværdierne. Tanken er, at partnerskaber kan give det bedste udbytte af ressourcer og kompetencer. Udviklingen af by- og handelslivet på Musicon sker i dialog med aktører i bydelen og en lang række øvrige samarbejdspartnere såsom investorer med tilknyttede rådgivere, fonde, organisationer til erhvervsfremme, kunstnere og eventarrangører.

UDVIKLING UDEN STOP

Musicon er en konstant for-
anderlig bydel. Området skal
fortsat invitere til masser af
oplevelser og give plads til
det skæve og overraskende.
Kommunens rolle i den fysiske
udvikling er aftagende, idet de
resterende byggerier og byrum
ventes at stå færdige i løbet
af få år. Derfor bliver ansva-
ret for byliv og driftsopgaver
gradvist overdraget til Musi-
cons aktører og beboere.

Hal 12-kvarteret er det sidste store udviklingsområde på Musicon. Her bliver der sat ekstra tryk på realiseringen af den blandede by, hvor en moderniseret skatehal med butikker og kontorerhverv blot er et af mange ambitiøse projekter. Illustration: Jakob Fälling.

EN BYDEL PÅ EGNE BEN

Hvornår er en ny bydel bygget på fællesskaber moden til at stå på egne ben? Det spørgsmål har spøgt i kulissen i en årrække. For nok er meget af Musicon realiseret, men hvad sker der med sammenhængen på tværs af interesser, når ansvaret for den videre udvikling – og driften – overdrages til bydelen selv?

Da Roskilde Kommune påbegyndte udviklingen af Musicon-grunden, var man klar over, at det ville komme til at tage længere tid, end byudvikling typisk gør. Når der skulle være plads til test og samskabelse, krævede det en længere udviklingshorisont. Den blev derfor fastsat til en periode på 15-20 år.

Med udgangen af 2022 er udviklingen kommet rigtig langt. Omkring 760 boliger er taget i brug, og der er skabt cirka 560 arbejdspladser i bydelen.

Samtidig er plangrundlaget for det sidste store udviklingsområde, Hal 12-kvarteret, ved at falde på plads. Det ser derfor ud til, at bydelen med udgangen af 2026 kan komme meget tæt på at opfylde den oprindelige målsætning om 1.000 boliger og 1.000 arbejdspladser.

Bylivet på Musicon er båret af de mennesker, der bor og arbejder i bydelen. Det er i høj grad lykkedes at omsætte vision til handling i forhold til at skabe liv. I dag er Musicon præget af et stærkt netværk af ildsjæle,

som repræsenterer et mangfoldigt oplevelsestilbud af både kulturel og kommerciel karakter.

En ny epoke venter

Derfor er det besluttet, at tiden er moden til næste skridt: at lukke Roskilde Kommunes kontor i bydelen. Fra årsskiftet 2022/23 vil kommunens deltagelse i det videre arbejde derfor foregå fra rådhuset og på måder, der er mere strømlinet med den øvrige forvaltning.

Dermed slutter en 15-årig epoke, hvor bydelens aktører på daglig basis har haft direkte adgang til medarbejdere i kommunen med Musicon-sekretariatet som koordinerende omdrejningspunkt.

Gennem alle årene har Musicon-sekretariatet dog været stærkt flankeret af fagligt specialiserede kolleger på rådhuset. Dette store, tværfaglige hold vil derfor fortsætte arbejdet med både at færdigudbygge bydelen og varetage de kommunale driftsopgaver – og at være tilgængelige for

dialog og samarbejde, blot med en lidt større afstand skudt ind i relationen.

Stafetten overdrages

For andre af Musicon-sekretariatets centrale opgaver bliver stafetten i stedet givet videre til bydelen selv. Det gælder vedligeholdelsen af netværket og miljøet blandt bydelens aktører, brugere og beboere. Her er to lokale foreninger tiltænkt en særlig rolle i fremtiden: en interesseforening for Musicons foreninger og virksomheder samt den lokale grundejerforening.

”Alle forandringer er forbundet med usikkerhed og tomrum, indtil den nye situation indfinder sig og stabiliseres. Det vil helt sikkert også gøre sig gældende i Musicon-bydelen. Men med det stærke aktørnetværk og alle de tilbud, som bydelen konstant leverer, er jeg sikker på, at Musicon vil blive ved at være et dynamisk sted med en meget høj attraktionsværdi,” siger kommunaldirektør i Roskilde Kommune Henrik Kolind.

NY FORDELING AF OPGAVER EFTER LUKNING AF MUSICON-SEKRETARIATET

Pleje af aktørnetværk ved Foreningen for aktører på Musicon

Drift af private fællesarealer ved Bydelsforeningen Musicon

Opgaver, der er varetaget af Musicon-sekretariatet til og med 2022

- Ledelse og betjening af grundejerforenings bestyrelse Administration af fælles affaldsordning
- Netværksfacilitering for Musicons virksomheder og foreninger Formidling af bydelen
- Erhvervsfremme med fokus på iværksætteri og handelsliv Daglig ledelse af vækstfabrik
- Disponering af udviklingsarealer Udlejning og salg af kommunale bygninger og arealer Drift af kommunale bygninger og udviklingsarealer Videreudvikling og realisering af kunststrategi Videreudvikling og administration af bæredygtig trafikultur Formidling af byudviklingen

Iværksætterfacilitering ved private erhvervsfremmeaktører

Udvikling og drift af kommunale arealer ved kommunale forvaltninger

FORENINGEN FOR AKTØRER PÅ MUSICON (FAM)

blev egentlig stiftet for at arrangere bydelsfesten Rabalder helt tilbage i 2010. Fællesskabet af virksomheder, foreninger og kulturaktører har dog vist sig at rumme potentiale til meget mere.

Derfor har FAM fået en nøglerolle i at fastholde det stærke fællesskab og bydelens høje aktivitetsniveau.

BYDELSCORENINGEN MUSICON

er den lokale grundejerforening. Den får fremadrettet en helt central rolle i forhold til at få bydelen til at fungere på en række praktiske områder. Affaldsordning, veje, beplantning og drift af den private del af bydelens fælles regnvandssystem er blandt foreningens opgaver. Desuden støtter den aktiviteter i bydelen ved at uddele midler fra en pulje, der finansieres af kontingenter fra grundejerne.

LÆRLINGE TESTER FREMTIDENS KOLLEGIUM

Hvordan bygger man et kollegium, som de kommende beboere selv gerne vil bo på, og hvor sociale og faglige fællesskaber kan vokse og trives?

Det spørgsmål har 30 lærlinge fra Roskilde Tekniske Skole (RTS) givet deres bud på i efteråret 2022. Eleverne var inviteret til et testforløb af BRFFonden, som bygger et nyt, ambitiøst håndværkskollegium i Hal 12-kvarteret på Musicon.

Afprøvningen af en række scenarier er foregået i den tidligere industrihal Hal 11, som ligger på den kommende byggegrund. Hallen har i en årrække huset en BMX-bane men er nu forvandlet til et levende, fleksibelt testlaboratorium.

Lærlingene har blandt andet testet indretning af køkkener og værksteder samt det sociale samspil omkring madlavning, spisning i en fælles spisesal og en fredagsbar.

"Det er positivt, hvordan vi som unge bliver inddraget så direkte i noget, der bliver bygget til os. Selvom jeg ikke selv når at bo på kollegiet, er jeg glad for at have fået muligheden for at præge det i en positiv retning for andre lærlinge i fremtiden," siger maskinsnedkerelev Victor Brix.

Lærlingenes bidrag er blevet samlet ind gennem interview, spørgeskemaer, observationer og logbøger. Det hele indgår i byggeprogrammet for kollegiet.

FAKTA

♦ Fonden for Håndværkskollegier udvikler et nyt kollegium til Hal 12-kvarteret på Musicon. ♦ Fonden er grundlagt af BRFFonden med det formål at bygge rammer, der kan understøtte lærlingenes udvikling og uddannelsesmuligheder. ♦ Kollegiet forventes at stå færdigt i 2027. ♦ Foruden lærlingene er en række eksterne eksperter, arkitekter og repræsentanter for Musicon-bydelen og kollegiets naboer involveret i udviklingsprocessen. ♦ Hele Landet – Sociale Arkitekter udvikler og faciliterer forløbet.

ET FRISTED MED RÅ POWER

Jakob Fälling er formand for skateforeningen Hal 12. Hans mission er at fastholde Hal 12 som et selvgroet fristed for de unge – også efter en kommende ombygning af hallen. Foto: Grafisk Afdeling.

For Jakob Fälling er Musicon stedet, hvor der er plads til dem, der ikke føler sig hjemme i mere strømlinede miljøer. Som formand for foreningen Hal 12 Skate arbejder han for at fastholde det upolerede miljø i bydelens store skatehal, hvor tingene foregår på de unges præmisser.

Beskriv Musicon med tre ord

Vildskab. Uforudsigelighed. Byggerod. Og så intensitet, hvis jeg må tage et fjerde. Det er lykkedes at skabe en bydel, hvor der er noget rå power. Både i forhold til arkitekturen og livet.

Hvordan fandt du vej ind i miljøet her?

Jeg bor i byen og stod på rulleskøjter og spillede hockey. Jeg læste om Musicon i lokalavisen og syntes, området var spændende. Selv om skaterne startede med stort set ingenting – de havde en campingvogn og en rampe i en lille del af hallen – så var det et fedt miljø med en særlig selvbyggerånd. Jeg tænkte: "Det her er da vildt og anderledes". Jeg fik også en kontorplads i Vækstfabrikken omkring 2010.

I har opbygget miljøet og de fysiske rammer siden 2005. Hvordan vil du beskrive Hal 12 i dag?

Det er et foreningsdrevet sted på de unges præmisser. Det er et fristed i Roskilde, hvor man godt bare må være den, man er. Her kan man være sammen på andre måder, end man måske kan mere strømlinede steder.

Hvad er det, der er så tiltrækkende?

Jeg kan godt lide, at det er uforudsigeligt og urbant. Det er en vigtig brik i Roskildes moderne identitet. En brik, som manglede. Det er blevet en moderne og anderledes bydel, som skaber en sammenhæng mellem det hele. Mellem arkitekturen, aktiviteterne og menneskene. Mellem Dyrskepladsen og bymidten. Det er genialt set.

Det nærmer sig 20 år med Musicons udvikling og skate i Hal 12. Hvordan vil du beskrive processen?

Det har taget for lang tid til min tålmodighed. Jeg har tvivlet rigtig mange gange på, om det overhovedet ville lykkes. Pengene var små i

starten, samfundsudviklingen gik i stå, og der var tanker om alt muligt andet. Så der var alle muligheder for, at det her projekt ville mislykkes. Men jeg er meget, meget positiv over, hvordan Musicon er landet som bydel.

Hvordan har det været som et ret uorganiseret miljø at samarbejde med kommunen?

I starten var brugerne ret forhippede på at forblive anarkistiske og 'streetede'. Men med tiden er man blevet mindre bange for at være i en forening. Gadesport er samtidig blevet mere accepteret af folk udenfor. Både i bydelen og på rådhuset kan folk godt se, at vi skaber glæde og plads til hinanden. Så vi har oplevet åbenhed over for vores måde at gøre tingene på og er blevet enormt seriøst behandlet.

Hvad har været de største udfordringer undervejs?

Der var mange år, hvor forventningen og fortællingen var, at der ville komme en dag, hvor hallen og det hele blev revet ned. Vi var meget bange for, at vi bare var 'pudefyld', indtil de rigtige samfundsborgere – dem med penge – kunne komme til. Det blev så heldigvis gjort til skamme for to-tre år siden, da kommunen bød os ind til en proces om omdannelse og siden bevilgede penge til ombygning af hallen.

Og hvad er udfordringerne i fremtiden?

Vi skal bygge en ny organisation op, samtidig med at vi river ned og bygger hallen op igen. Det er en udfordring, netop fordi skatemiljøet er løst organiseret. Vi risikerer at blive nulstillet. Men det er vi faktisk ikke så bange for. Skatekulturen er altid på vej et nyt sted hen, og vi skal spille med, hvis vi gerne vil have noget, der er verdensklasse.

Hvad har overrasket dig mest undervejs?

Oplagte samarbejder er sværere at få til at fungere, end jeg havde regnet med. Mange af aktørerne har haft et behov for at lære sig selv at kende og

HVIS MAN VIL HAVE ET AUTENTISK OG LEVENDE MILJØ, BLIVER MAN NØDT TIL AT GIVE DET PLADS, TID OG FACILITETER

Jakob Fälling

få deres forretning til at spille. Først derefter har de energi til at skabe samarbejder. Der var en masse synercier, som jeg og mange andre troede ville opstå af sig selv – men det sker ikke så let.

Hvad er den vigtigste erfaring, du kan give videre?

At hvis man vil have et autentisk og levende miljø, bliver man nødt til at give det plads, tid og faciliteter. Det er svært at inddrage unge, og det kræver, at man er villig til at gå dem i møde. Den der 'byggelegeplads-stemning', der har været på Musicon, synes jeg er rigtig, rigtig vigtig.

Hvad er 'den store vision' fremadrettet?

Vi skal have et miljø, der trækker folk til fra hele Sjælland og resten af Danmark. Som af og til har events af international klasse med

folk fra store dele af verden. Vores 'free spirit' skal vi for alt i verden bevare. Vi kunne godt bygge en superstrømlinet hal og en knivskarp organisation. Men så ville man have misforstået kulturen og den ånd, der er her. Det gælder også resten af Musicon. Der skal være en frihed over det og en masse muligheder, snarere end at det skal være tjekket.

Hvis du om mange år skal kigge tilbage på dit bidrag, hvordan håber du så, at det ser ud?

Hal 12 er et fristed. Det har altid været min hovedmotivation for at lave det her arbejde. Hvis jeg kan bidrage til, at en by som Roskilde har et fristed, der er selvgroet, og som stadig er det på de unges præmisser, så har jeg udrettet noget vigtigt.

FORTSÆTTELSE FØLGER ...

Flere spændende projekter er aktuelt i støbeskeen og skaber store forventninger til Musicons videre udvikling. Især et nyt kulturelt flerbrugerhus og omdannelsen af området omkring Hal 12 vil på mange måder fuldende visionerne for Musicon.

UNGE HÅND- VÆRKSSTUDERENDE

Et kollegium for håndværksstuderende og en direkte stiftelse vil bidrage aktivt til at knytte Teknisk Skole tættere sammen med bydelen.

KREATIVE ARBEJDSPLADSER OG HANDELSLIV

En kombineret bolig- og erhvervsbebyggelse vil bidrage væsentligt til målet om 1.000 arbejdspladser i bydelen, og butikker vil i stueetagen sørge for, at handelslivet føres med hele vejen igennem hovedgaden Rabalderstræde.

URBANE SELVBYGGERE

Muligheden for som familie at opføre sin egen urbane bolig enten for sig selv eller som del af et byggefællesskab skal tiltrække kreative og engagerede beboere og tilføre bydelen spændende boligarkitektur præget af den direkte deltagelse fra boligens slutbruger.

SKATEKULTUR, RULLESKATE OG LOKALT MØDESTED

En om- og udbygning af den midlertidige skatehal i Hal 12 vil sørge for, at skaterne kan få en varig plads i den blivende by som tak for, at foreningen gennem mange år har bidraget til Musicons vilde sjæl med masser af 'liv før byen'.

Den fremtidige skatehal bliver bygget sammen med både et parkeringshus og et erhvervshus og vil som samlet bygningskompleks skabe mulighed for, at der kan afvikles større events bl.a. i samarbejde med Roskilde Festival, så festivalen på den måde trækkes 'hen over motorvejen' og ind i bydelen.

KULTURELT FLERBRUGERHUS

Musicon deler det levende, foranderlige, musikalske, kunstneriske og sprogske DNA med Roskilde Festival. Bydelen bygger desuden rent fysisk bro mellem festivalplads og bymidten i Roskilde. Derfor er det også naturligt, at Roskilde Festival Gruppen bliver en permanent del af Musicon. For tiden lægges der sidste hånd på processen, der skal føre til, at Roskilde Kommune og Roskilde Festival sammen bygger et nyt samlingspunkt i bydelen. Scenen og andre dele af de nuværende lokaler i Laboratoriet bevares og bliver suppleret af kontorlokaler til både Aaben Dans og Roskilde Festival. Derudover bliver der faciliteter til danseundervisning og festivalens frivillige og øvelokaler til foreningen Råstof Roskilde.

6 CENTRALE ERFARINGER

Udviklingen af Musicon har bidraget med en masse erfaringer inden for samskabelse og alternativ byplanlægning. I fællesskab er der formet, testet og realiseret et utal af projekter med udgangspunkt i visionen fra 2007. Her er et udtræk af nogle af de vigtigste ting, Roskilde Kommune har lært af projekterne.

1. Skab en stærk vision

En stærk vision er alfa og omega for byudviklingen af nye områder. Visionen skaber konsensus og et fælles pejlemærke for alle involverede og potentielle parter. Visionen for Musicon-bydelen blev vedtaget af et enigt byråd tilbage i 2007. Og på trods af at der af og til er kommet alternative forslag til bydelens indhold og udvikling, har et bredt flertal i byrådet holdt fast i visionen og vist vilje og tro på projektet hele vejen igennem.

2. Se dig omkring – hvad er konteksten?

Alle nye byområder er forskellige. Hvad enten der er tale om 'bar-mark'-projekter, eksisterende by- eller industriområder, der skal transformeres, tilbyder deres beliggenhed, deres omgivelser og de aktører, der er i og omkring de respektive områder, forskellige muligheder eller begrænsninger.

Musicons udvikling er påvirket af bydelens centrale placering mellem middelalderby og Dyrskeuepladsen med festival og store markeder. Men også de eksisterende bygninger har haft betydning, fordi de gav plads til både events, virksomheder, kulturaktører og foreningsliv, og fordi de i høj grad bidrager til områdets identitet.

3. Vær til stede

Stærke fællesskaber og et attraktivt byliv opstår ikke af sig selv. Det kræver engagement og facilitering at forene mennesker om en fælles vision og arbejde med samskabelse og 'bottom up'-byudvikling. At Roskilde Kommune har investeret i en lokal tilstedeværelse i Musicon-bydelen, har været afgørende for mange af de udviklingsprojekter, som er realiseret i bydelen, og for de mange stærke relationer, som nu udgør så væsentlig en del af bydelens attraktionsværdi.

4. Spis elefanten i små bidder

I starten af enhver udviklingsproces kan flotte visioner og målsætninger synes meget uopnåelige. Metoden for Musicons udvikling har fra starten af været at fokusere på at skabe så meget aktivitet og miljø som muligt. Den tilgang har skabt et attraktivt frirum for et væld af kreative ildsjæle. De har fået muligheden for at spille med og komme med input til, hvordan byen skulle udvikle sig, og dens indhold. Med afsæt i det opbyggede byliv og den spirende interesse er bydelen planlagt, udviklet og solgt i mindre bidder.

5. Sæt det lange lys på

Efter det grundige visionsarbejde lød startskuddet for den egentlige trans-

formation af Musicon for alvor ved et stort event i 2009. På det tidspunkt havde finanskrisen sat investeringslysten i stå, hvilket gav tid til en modningsproces for både kommunen og de tilstedeværende foreninger, virksomheder og kulturinstitutioner. Og den lange udviklingshorisont var netop også vedtaget for at give tid til, at de gode idéer kunne udvikles og mangfoldigheden havde mulighed for at rodfaste sig. Forventningen i dag er, at alle store projekter er realiseret i løbet af 2026-27.

6. Prioriter kommunikationen

At skabe liv og kritisk masse, før nye byggerier realiseres, kræver bredt kendskab til områdets muligheder. Til at begynde med var opgaven at invitere bestemte miljøer indenfor. Derudover var der behov for skiltning i det fysiske miljø, pr-arbejde, hjemmeside, sociale medier, trykte publikationer m.m. Også utallige rundvisninger i området har været centrale for at vise potentiale og fremskridt. Men mindst lige så vigtigt har det været, at medarbejdere på både rådhuset og i Musicon-sekretariatet har kommunikeret direkte med blandt andre udviklere, investorer, aktører samt branchefolk på konferencer og i netværk.

MUSICONS UDVIKLING ÅR FOR ÅR

Siden Roskilde Kommune købte den tidligere Unicon-grund i starten af 00'erne, er der skabt et levende nyt byområde. Hop med en tur i tidsmaskinen, og få en hurtig tur forbi nogle af højdepunkterne i to årtiers byudvikling.

PRISREGN

Musicon-bydelens anderledes tilgang til projekter og den samlede byudvikling har gennem årene tiltrukket sig stor opmærksomhed og en hel del anerkendelse. Her er nogle af de mest markante priser, som bydelen er hædret med.

Blandet By Prisen 2022 for at bruge kulturen som omdrejningspunkt i planlægningen af bydelen. Juryen kaldte det "et imponerende innovativt arbejde", at bydelen er blevet udviklet i etaper uden masterplan, men med involvering af aktører og ildsjæle (Roskilde Kommune).

Music Cities Award 2022 i kategorien 'Best use of music in real estate or city planning' (Roskilde Kommune).

German Design Award 2020 til Roskilde Festival Højskole for 'Excellent Architecture' (MVRDV og COBE).

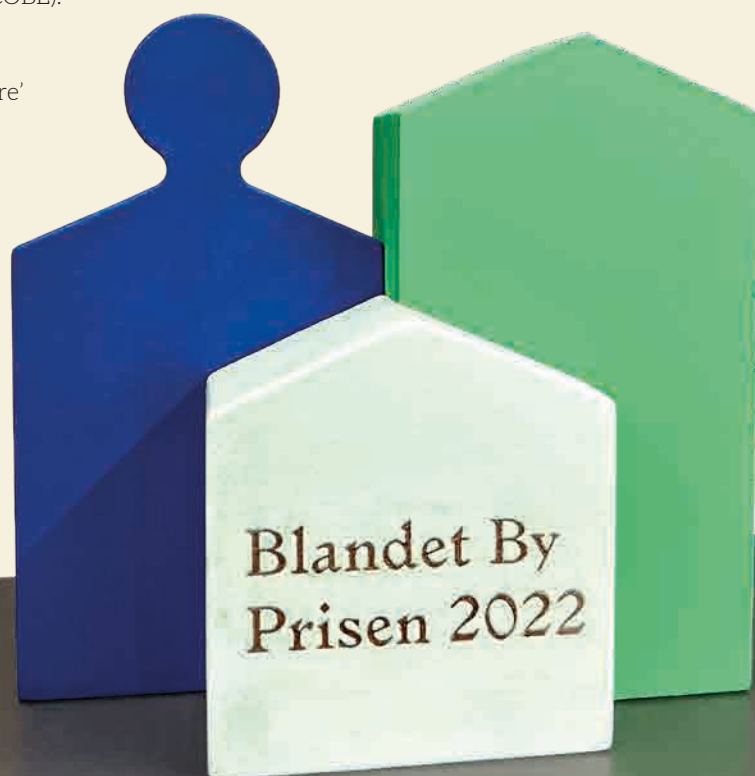
German Design Award 2018 til Ragnarock for 'Excellent Communications Design Architecture' (MVRDV og COBE).

Børnenes Rekordbog 2014 for Rabalderparken – som blev hædret for at være et særligt godt sted for børn.

Byplan-prisen 2012 for Rabalderparken samt for "ualmindelig kreativ planlægning" i udviklingen af Musicon (Roskilde Kommune).

Bæredygtig Beton-prisen for Rabalderparken 2013 (Roskilde Forsyning og Roskilde Kommune).

Build Back Better GOLD Award 2021 samt Lamp Award og Darc Award 2019 for belysningen på Musicon-stien (ÅF Lighting, Simon Panduro m.fl.).

Redaktion

Andreas Høegh, Gunilla Stine Rasmussen og Kasper Brøndum Andersen
Musicon-sekretariatet, Roskilde Kommune

Design, layout og tryk

www.grafiskafdeling.dk

Korrektur

Torben Christiansen

Oplag

1.500 eksemplarer

Forsidefoto

Rasmus G. Sejersen

Kontakt

Roskilde Kommune
By, Kultur og Miljø
Rådhusbuen 1, 4000 Roskilde
Tlf. 46 31 30 00
kommunen@roskilde.dk
www.roskilde.dk

EN PRISVINDENDE, LEVENDE BYDEL I ROSKILDE

Et besøg i Musicon-bydelen påvirker sanserne hos de fleste. Arkitekturen, sporene fra fortidens industri, store og små events og ikke mindst de mange kreative ildsjæle skaber tilsammen en helt særlig atmosfære.

Roskilde Kommune overtog grunden i 2003 og satte gang i et stort visionsarbejde – med 'livet før byen' og 'samskabelse' som nøgleord.

Dette erfaringskatalog giver et indblik i 20 års tæt parløb mellem kommune, kulturaktører, foreninger, iværksættere, private udviklere, fonde og mange, mange andre, der har sat deres præg på det nye byområde i Roskilde.

Et projekt, som i slutningen af 2022 vandt to priser – en dansk og en international – for resultaterne med at omdanne den tidligere betonvarefabrik til en kreativ, levende bydel.

Denne udgivelse er produceret af Musicon-sekretariatet, som har haft ansvaret for at opbygge det kreative miljø og facilitere udviklingen af området.

**ROSKILDE
KOMMUNE**

